

Sijoittamisen aloittaminen opiskeluaikana

Riina Hämäläinen

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Amk-opinnäytetyö

2022

Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma

Tiivistelmä

Tekijä Riina Hämäläinen
Tutkinto Tradenomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Sijoittamisen aloittaminen opiskeluaikana
Sivu- ja liitesivumäärä 28 + 14
Tämä opinnäytetyö tutkii Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoiden sijoittamisen aloittamista opintojen aikana. Työn tavoitteena on antaa kehitysehdotuksia sijoittamisen kurssien sisällöille, sekä opiskelijan opetussuunnitelmaan, jotta opiskelijan sijoituspolku olisi mahdollisimman hyvä. Yleisesti voidaan todeta, että mitä aiemmin sijoittamisen aloittaa, sitä parempi. Sijoittaminen on säästämisen muoto, jossa sijoitetulta pääomalta odotetaan tuottoa tietyn ajan puitteissa. Mitä pidempään säästää, sitä suuremman korvauksen olettaa saavansa, ja mitä suuremman riskin ottaa, sitä suuremman tuoton olettaa saavansa. Yleisimmät sijoitusinstrumentit ovat osakkeet, rahastot, reaaliomaisuus, sekä vakuutus sopimukset. Sijoittamisessa tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Korkeampi tuotto-odotus vaatii myös korkeamman riskinsietokyvyn. Riski kohdistuu joko tuottoon tai pääomaan. Yleisimpiä riskejä, joita sijoittaja kohtaa ovat muun muassa osakeriski, likviditeettiriski, markkinariski, sekä valuuttakurssiriski. Korkeampaa tuottoa odottaessa, tulee miettiä sijoitusaikaa, eli sitä, milloin raha halutaan muuhun käyttöön kuin sijoittamiseen. Pidempi sijoitusaika takaa korkeammat tuotot. Työn empiirinen osa toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselyn tavoitteena oli saada kohde-ryhmän yleinen mielipide Haaga-Helian sijoittamisen kursseista, ja siitä, onko opetussuunnitelma hyödyllinen opiskelijan sijoituspolkuun nähden. Kohde-ryhmästä noin neljäsosa vastasi kyselyyn. Kyselyn tulokset osoittivat, että sijoittamisen kurssit koettiin hyödyllisinä, mutta käytännön tasolla sijoittamisen aloittamista olisi voinut käsitellä enemmän. Moni vastaajista oli sitä mieltä, että kurssit olivat pintapuolisia ja tietoa ja taitoja joutui itse opettelemaan kurssin jälkeen. Eli esimerkiksi arvo-osuustilin tai osakesäästötilin avaamista ja niiden ominaisuuksia ja eroja olisi voinut käydä kurssilla läpi, jotta sijoittamisen aloittaminen olisi konkreettisempaa. Nykyinen opetussuunnitelma koettiin hyväksi kyselyn tulosten mukaan. Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoilla ensimmäinen sijoittamisen kurssi on suunniteltu ensimmäisen vuoden kolmanteen periodiin, eli ensimmäisen vuoden tammikuuhun. Tämä koettiin hyödylliseksi, koska sijoittamisesta sai tietää ja oppia jo varhaisessa vaiheessa opintojaan. Yli puolet kyselyyn vastanneista oli aloittanut sijoittamisen opiskelujen aikana ja ensimmäinen sijoittamisen kurssi, Sijoittamisen perusteet -kurssi, oli vaikuttanut päätökseen aloittaa sijoittaminen. Uuden opetussuunnitelman ja opintopolkujen myötä koulutusohjelmat Haaga-Heliassa lakautetaan, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti opiskelijoiden sijoittamisen aloittamiseen. Jatkossa opiskelijalla on vastuu valita omat opintonsa, jolloin sijoittamisen aloittaminen voi viivästyä. Opinto-ohjaajien rooli opiskelijan opintojen valinnassa tulee olemaan tärkeämpi ja suurempi, koska kurssitarjonta on edelleen laaja, mutta opintopolkua ei olekaan määriteltä kovin suurella määrällä valmiiksi opiskelijalle. Vanhassa opetussuunnitelmassa opintojen ohjausta ei ole tarvinnut paljoa, koska opetussuunnitelma oli valmiiksi suunniteltu miltei koko opiskeluaikalle.
Asiasanat Sijoitustoiminta, korkeakouluopinnot, opintojaksot

Sisällys

1 Johdanto	1
1.1 Työn tausta	1
1.2 Työn menetelmät ja rajaukset	2
2 Sijoittaminen	3
2.1 Osakkeet.....	3
2.2 Rahastot	4
2.3 Muut sijoitustuotteet	5
2.4 Tuotto-odotus ja riski.....	7
2.5 Sijoitusaika.....	8
2.6 Allokaatio	9
2.7 Sijoitusstrategiat.....	10
2.8 Arvo-osuustili ja osakesäästötili	11
3 Haaga-Helian sijoituskurssit	13
3.1 Sijoittamisen perusteet.....	13
3.2 Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat	14
4 Haaga-Helian koulutusuudistus.....	16
4.1 Toteutus.....	16
4.2 Tavoite	17
5 Empiirisen tutkimuksen toteutus.....	18
5.1 Kyselyn toteutus ja analysointimenetelmät.....	18
5.2 Tulokset	18
6 Pohdinta.....	22
6.1 Johtopäätökset.....	23
6.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja oma oppiminen	24
Lähteet	26
Liitteet.....	29
Liite 1. Kysely - Sijoittamisen aloittaminen opiskeluaikana	29
Liite 2. Kyselyn tulokset.....	31
Liite 3. Kirjallisuustehtävä.....	36
Liite 4. Sijoittamisen perusteet -kurssin toteutussuunnitelma.....	37
Liite 5. Sijoitussuunnitelma.....	38
Liite 6. Veromessut -tehtävä.....	39
Liite 7. Koulutusuudistuksen diaesitys ainejärjestöille.....	40
Liite 8. Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat -kurssin sisältö ja tavoitteet.....	43

1 Johdanto

Opinnäytetyö tutkii Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoiden sijoittamisen aloittamista opintojen aikana. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia kyseisen koulutusohjelman opiskelijoiden sijoittamisen aloittamista opiskeluaikana ja opintojen, sekä opetussuunnitelman vaikutusta opiskelijan sijoituspolkuun. Valmis opinnäytetyö voi auttaa kehittämään opintojaksokokonaisuuksia parempaan suuntaan opiskelijoiden sijoituspolun kannalta. Opinnäytetyön tutkimuksesta voi olla myös hyötyä uuden opetussuunnitelman kehittämiseen. Opinnäytetyön tavoitteena on myös osoittaa omaa osaamista, jota Haaga-Helian opintojen aikana on kertynyt.

Valmis opinnäytetyö osoittaa opintojen merkityksellisyyden opiskelijoiden tulevaisuuden kannalta. Opintojen sisältö on empiirisen tutkimuksen pääosassa, koska opintojaksojen sisältö vaikuttaa opiskelijan tietotaitoon aiheesta. Opintojaksojen sisältö luo opiskelijalle motivaatiota ja mielenkiintoa aihetta kohtaan. Sijoittaminen aiheena on laaja, joten opintojaksokokonaisuudet tulee olla luotu siten, että ne hyödyttäisivät opiskelijaa mahdollisimman hyvin.

1.1 Työn tausta

Valitsin työn aiheen, eli sijoittamisen aloittamisen opiskeluaikana, omakohtaisen kokemuksen pohjalta. Aloitin vuonna 2018 Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opinnot Haaga-Heliassa. Aloitin itse sijoittamaan opintojeni aikana, joten aihe kiinnosti sitä kautta. Olen toiminut myös ainejärjestön hallituksessa, jonka ansiosta kiinnostuin opiskelijoiden edunvalvonnasta, sekä siitä, mikä vaikutus opinnoilla oikeasti on opiskelijan tulevaisuuteen. Sijoittaminen aiheena ja ilmiönä on noussut pinnalle opiskeluvuosieni aikana, joka on vaikuttanut myös siihen, että se on työn aiheena. Olen suorittanut Haaga-Helian sijoituskurssit, joita työssä käsitellään, sekä osallistunut Haaga-Helian koulutus uudistuksen työpajoihin ainejärjestön hallituksessa toimiessa.

Opintojen hyödyllisyys sijoittamisen kannalta opiskelijan näkökulmasta tuo esiin ongelmakohtia, joihin voidaan tehdä parannuksia, jotta opiskelijan sijoituspolkua voitaisiin tulevaisuudessa kehittää parempaan suuntaan. Hyvää sijoituspolkua ei voi määritellä suoraan, mutta yleisesti voidaan ajatella, että mitä aiemmin sijoittamisen aloittaa, sitä parempi. Sijoitusaikaa käsitellään kappaleessa 2.5.

Jos sijoittamisen päättää aloittaa opintojen aikana, voidaan tutkia opintojen vaikutusta päätökseen. Opinnäytetyö tutkii opintojaksojen sisältöä, opiskelijoiden mielipiteitä ja sijoituspolkua opintojen aikana, sekä mahdollisia parannuskohteita. Työssä käsitellään sijoittamista yleisellä tasolla, Haaga-Helian sijoittamisen kurssien sisältöjä, sekä Haaga-Helian koulutusuudistusta, joka vaikuttaa jatkossa opiskelijoiden opintopolkuun. Työstä syntyvät johtopäätökset voivat hyödyttää opintojaksojen kehittämisessä, sekä opintopolkujen muodostamisessa.

1.2 Työn menetelmät ja rajaukset

Opinnäytetyö koostuu tietoperustasta, empiirisestä osasta, sekä johtopäätöksistä. Empiirinen osa toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselyn kohderyhmänä on Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat. Työn aihetta käsitellään myös Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoiden opetussuunnitelman kautta. Työssä käsitellään kaksi yleisintä Haaga-Helian sijoituskurssia ja niiden sisältöjä. Haaga-Helian koulutusuudistusta käsitellään, jotta saadaan käsitys uusista opintopoluista, jotka tulevat olemaan hyvin erilaisia verrattuna Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opetussuunnitelmaan. Työssä vertaillaan aiempaa opetussuunnitelmaa uuteen, mikä hyödyttää työn tulosta. Vertailemalla voidaan löytää parannusehdotuksia ja kehitysideoita uusiin opintopolkuihin opiskelijoiden sijoittamiseen liittyen.

2 Sijoittaminen

Sijoittaminen on säästämisen muoto, jossa sijoitetulta pääomalta odotetaan tuottoa tietyn ajan puitteissa. Mitä pidempään sijoittaa, sitä suuremman korvauksen olettaa saavansa, ja mitä suuremman riskin ottaa, sitä suuremman tuoton olettaa saavansa. Sijoittaa voi eri kohteisiin oman sijoitusprofiilin ja sijoitussuunnitelman perusteella. Seuraavissa luvuissa käsitellään yleisimmät sijoituskohteet: osakkeet ja rahastot. Muita sijoituskohteita sivutaan myös yleisellä tasolla. Sijoittamista käsitellään yksityishenkilön näkökulmasta.

Sijoittaminen yleistyi yksityishenkilöiden parissa vasta 1980-luvulla. Sitä ennen korot määrättyivät hallinnollisin perustein ja korot saattoivat luoda hyvääkin tuottoa varoille, korkojen ollessa korkeampia kuin inflaatio. Suomi pääsi muiden länsimaiden tasolle sijoitustoiminnassa, kun otettiin käyttöön markkinakorot ja säädettiin muun muassa arvopaperimarkkinalaki sekä sijoitusrahastolaki. Lainsäädäntöjen voimaantuloa seurasi kuitenkin Suomen taloushistorian suurin lama, jonka vuoksi monet, jotka olivat aloittaneet osake- ja rahastosijoittamisen, pettyivät ja palasivat takaisin korkosijoittajiksi. (Kontkanen 2013, 94.)

Osakesijoittamisen yleistymistä hidasti myös 2000-luvun IT-kuplan puhkeaminen. Nykyään osake- ja rahastosijoittaminen on kuitenkin hyvin yleistä, koska digitalisaation myötä sijoittamisesta saadaan helposti tietoa ja sijoittaminen ei ole enää vain varakkaiden tai korkeat tulot omaavien saatavilla, vaan myös keskituloiset haluavat saada edes pientä tuottoa varoilleen, korkojen ollessa hyvin matalia tai jopa negatiivisia. Osake- ja rahastosijoittamisesta puhutaan myös enemmän ja yksityishenkilöt opettelevat sijoittamista itsenäisesti. (Kontkanen 2013, 94.)

2.1 Osakkeet

Yritykset tarvitsevat rahaa, jotta pääsevät alkuun, sekä laajentumaan ja kasvamaan. Yleensä yritykset saavat rahoituksensa säästöistä, lähipiiriltä, pankilta ja pääomasijoittajilta. Kun pankilta saatava rahoitus on lyhytaikaista ja se pitää maksaa takaisin, sijoittajista taas tulee yrityksen omistajia. Sijoittaja ottaa riskin sijoittaessaan omaa pääomaansa yritykseen, joten siitä on myös hyödyttävä jotain. Sijoittajan tärkeimmät hyödyt riskiin nähden, ovat osinkojen saaminen sekä myyntivoittojen saaminen. (Becket 2012, 1) Osinko on yrityksen jakama voitto-osuus. Myyntivoitto taas tarkoittaa ostohinnan ja myyntihinnan erotusta.

Kontkanen (2013, 104) mukaan osake on osuus osakeyhtiön pääomasta. Osakkeenomistajalla on yleensä oikeus yhtiön voitonjakoon, sekä oikeus osallistua yhtiökokoukseen. Osakkeen arvo perustuu osakeyhtiön, joka osakkeet on laskenut liikkeelle, arvoon sillä

hetkellä. Näkemykset osakeyhtiön arvosta vaihtelevat sen hetkisen markkinatilanteen ja muiden tekijöiden, kuten esimerkiksi yhtiön maineen ja menestyksen, perusteella. (Kontkanen 2013, 104.) Kun sijoittaja haluaa myydä osakkeensa tai ostaa uusia osakkeita, onnistuu se helposti pörssissä. ”Pörssi on puolueeton ja riippumaton markkinapaikka” (Nasdaq Helsinki 2019). Pörssissä kaupankäynnin tarkoituksena on, että arvopaperin hinta määäräytyy toimivilla ja tehokkailla markkinoilla niin, että kaikilla markkinan osapuolilla on käytettävissään riittävä tieto samaan aikaan, jotta hinnanmuodostukselle on perusteet. (Nasdaq Helsinki 2019.)

Pörssissä voi ostaa pörssilistautuneiden yhtiöiden osakkeita. Pörssiyhtiöillä on jatkuva tiedonantovelvollisuus. ”Jatkuvalla tiedonantovelvollisuudella tarkoitetaan liikkeeseenlaskijan jatkuvasti ja ajantasaisesti markkinoille julkistamia tietoja” (Finanssivalvonta 2021). Arvopaperimarkkinalaissa ja Markkinoiden väärinkäyttöasetuksessa säännellään tiedot, jotka kaikilla pörssiyhtiöillä tulee olla selvästi esillä. Finanssivalvonnan (2021) mukaan pörssissä kaupankäynnin kohteena olevan liikkeeseenlaskijan on julkistettava säännellyt tiedot tavalla, joka mahdollistaa niiden tehokkaan ja nopean saannin ketään syrjimättä. Eli pörssiyhtiön tulee varmistaa, että vaaditut tiedotteet julkaistaan mahdollisimman laajasti koko markkina-alueella, yleisimmin Suomessa ja Euroopassa. (Finanssivalvonta 2021.)

2.2 Rahastot

Rahasto on sijoituskohde, jossa rahastoyhtiö kerää sijoittajien varat ja sijoittaa ne useisiin eri kohteisiin. Nämä sijoitukset jakaantuvat rahasto-osuuksiin, jotka ovat keskenään yhtä suuria, jonka ansiosta rahastoihin voi sijoittaa myös pieniä summia. Sijoitusrahasto on aina hajautettu moniin eri arvopapereihin. (Finanssialalle s.a.) Rahastosijoittaminen on helppoa verrattuna osakesijoittamiseen, koska sijoittajan ei tarvitse itse seurata arvopaperimarkkinoiden kehitystä, vaan rahastoyhtiöiden asiantuntijat tekevät sen sijoittajan puolesta (Kontkanen 2013, 106).

Sijoitusrahastoja on monia erilaisia, riippuen kohteista, joihin rahastoyhtiö sijoittajien varat sijoittaa. Rahastoja, jotka sijoittavat korkotuotteisiin, kutsutaan korkorahastoiksi, kun taas osakerahastot sijoittavat osakkeisiin. Indeksirahastoissa valitaan jokin indeksi, esimerkiksi osakeindeksi, valuuttaindeksi, tai raaka-aineindeksi, jota sijoituksilla koitetaan jäljitellä. (Finanssialalle s.a.) ”Indeksi kuvaa hyödyke- tai arvopaperijoukon hintamuutosta. Indeksien voi muodostaa mistä tahansa joukosta arvopapereita, kun tiedetään arvopapereiden hinta ja yksittäisen arvopaperin suhteellinen osuus indeksissä” (Sijoittaja.fi s.a.b). Yleisin in-

deksi, jota sijoitustoiminnassa hyödynnetään on osakeindeksi. Sen kuvaa tietyn markkinan yleistä kehitystä ja antaa nopeasti käsityksen markkinoiden suunnasta. Indeksillä voidaan muodostaa monella eri tavalla, mutta yleisin tapa muodostaa osakeindeksi on osakkeen markkina-arvon perusteella. Markkina-arvoperusteiseen osakeindeksiin liittyy kuitenkin myös ongelmia, sillä osake saa sitä suuremman painon indeksissä, mitä suuremmaksi osakkeen markkina-arvo kasvaa. Jos osakemarkkinoilla on esimerkiksi kupla tai markkina on keskittynyt, on markkinaindeksi ongelmallinen. Toinen yleisimmistä tavoista muodostaa osakeindeksi on painottamalla osakkeet tasaisesti, jolloin kyseessä on tasapainoindeksi. Tasapainoindeksissä kaikkien osakkeiden paino on sama, jolloin sijoittaja ei painota kalleimpia yhtiöitä eniten. Tasapainoindeksi voidaan myös tasata, eli palauttaa alkuperäiseen tasapainoonsa, jolloin sijoittajan tulisi myydä hyvin tuottaneita osakkeita ja ostaa heikommin tuottaneita osakkeita. Tasaamalla painotuksen alkuperäiseen tasapainoonsa, sijoittaja voi saada helpommin tuottoa verrattuna markkinaindeksiin. (Sijoittaja.fi s.a.b.)

Indeksirahastoihin sijoittaminen on usein edullisempaa kuin muihin rahastoihin sijoittaminen, koska niissä kulut ovat pienemmät. ETF:t eli pörssinoteeratut rahastot ovat passiivisesti hallinnoituja, tiettyä kohdeindeksiä seuraavia rahastoja. ETF lyhenne tulee englannin kielestä Exchange Traded Funds. Koska ETF:iä ei hallinnoida aktiivisesti, niiden kustannukset ovat aktiivisesti hoidettuja rahastoja alemmat. (Nordnet s.a.) ”Usein ETF sisältää tismalleen samat osakkeet, samassa suhteessa kuin alkuperäisessä indeksissä. Sijoittaja saa tällöin indeksinmukaisen tuoton” (Sijoittaja.fi s.a.b.).

Jos haluaa nostaa sijoitustensa pitkän aikavälin tuotto-odotusta, on suositeltavaa miettiä sijoitustensa painotusta ja kasvattaa osakesijoitusten osuutta sijoituksissaan. ”Osakerahastot eroavat toisistaan riskitasoltaan ja tuotto-odotuksiltaan, joten rahaston sijoituspolitiikkaan kannattaa tutustua ennen sijoituspäätöksen tekoa” (Finanssialalle s.a.). Yhdistelmärahastot ovat hyvä tapa hajauttaa ja painottaa sijoituksiaan. Yhdistelmärahastot sijoittavat sekä osakkeisiin, että korkoihin. Harvinaisempiin kohteisiin sijoittavia yhdistelmärahastoja on myös olemassa, jotka sijoittavat varat esimerkiksi kiinteistöihin, raaka-aineisiin tai muuhun reaaliomaisuuteen. (Finanssialalle s.a.)

2.3 Muut sijoitustuotteet

Reaaliomaisuus on yksi yleisimmistä sijoituskohteista. Reaaliomaisuutta ovat muun muassa infrastruktuuri, kiinteistöt ja metsä. Metsäsijoittaja saa tuottoa esimerkiksi puunkasvusta ja maapalstan arvonnoususta. Kiinteistöt ovat yleisin reaaliomaisuuskohde, johon halutaan sijoittaa, koska asunto tai talo on konkreettinen ja pysyvä sijoituskohde. Sijoitus-

asunnosta kiinteistösijoittaja saa säännöllistä vuokratuloa, eli tuottoa tulee tasaiseen tahtiin. Tuottoa sijoitusasunnossa luo myös arvonnousu, joka pitkällä aikavälillä on inflaation mukainen. (Sijoittaja.fi s.a.c.)

Kapitalisaatiosopimukset ja vakuutussijoitukset ovat määräaikaista sijoitus sopimuksia, jotka sopivat pitkäaikaiseen sijoittamiseen. Kapitalisaatiosopimukset ja sijoitusvakuutukset ovat määräaikaista sopimuksia vakuutus- tai rahoitusyhtiön, sekä sijoittajan välillä. (Vero.fi 2020.) Näiden avulla sijoittaja voi helposti hajauttaa omaa sijoitussalkkuaan ja se sopii aktiiviseen sijoittamiseen. Kapitalisaatiosopimuksissa ei vakuuteta ketään, toisin kuin sijoitusvakuutuksissa (Heikinheimo 2017). Kapitalisaatiosopimukset toimivat siten, että sijoittaja maksaa joko kertasumman tai osissa vakuutusyhtiölle, joka taas sijoittaa kyseiset varat sopimuksen ja sijoittajan allokaatiotoiveiden mukaan. Sijoituskohteet ovat sopimustyyppistä riippumatta aina vakuutusyhtiön omistuksessa ja niiden tuotto kuuluu aina vakuutusyhtiölle. Kapitalisaatiosopimusten arvonnousua tai korkoa verotetaan vasta, kun säästöt nostetaan kokonaisuudessaan. (Vero.fi 2020; Oma Säästöpankki s.a.)

Vakuutusyhtiö maksaa kapitalisaatiosopimukseen sijoitetut varat ja niille kertyneen tuoton (kapitalisaatiosopimuksen säästön) sijoittajalle omilla palkkioillaan vähennettynä sopimuksessa määrättyä ajankohtana. Yleensä säästö maksetaan kertasuorituksena kapitalisaatiosopimuksen voimassaoloajan päätyttyä eli kapitalisaatiosopimuksen eräännyttyä. On myös mahdollista, että säästö sovitaan maksettavaksi sijoittajalle osasuorituksina määrättyinä ajankohtina. (Vero.fi 2020.)

Vakuutukset sijoituskohteina ovat myös hyvä väline perintösuunnitteluun. Sijoitusvakuutus sisältää henkivakuutusturvan, jonka edunsaajan voi määrittää itse ja myös muuttaa tarvittaessa sopimuksen aikana. Sijoitusvakuutuksella voi myös helposti ohjata varojaan läheisille kuoleman jälkeen kuolinpesän ohi henkivakuutuskorvauksena. Vakuutuskorvaukset ovat lähiomaisille perintöveron alaista tuloa. Lähiomaisia ovat esimerkiksi aviopuoliso, lapset, lapsenlapset ja vanhemmat. Muille kuin lähiomaisille vakuutuskorvaukset on veronalaista pääomatuloa. (Vero.fi 2018.) Vakuutussijoitusten ja kapitalisaatiosopimusten kulut ovat lyhyellä aikavälillä ja pienellä pääomalla hyvin korkeat ja niistä saadut tappiot eivät ole verovähennyskelpoisia. Näihin sijoitustuotteisiin liittyy myös samat riskin kuin muihinkin sijoituksiin, kuten esimerkiksi markkinariski, valuuttariski ja korkoriski. (Heikinheimo 2017.)

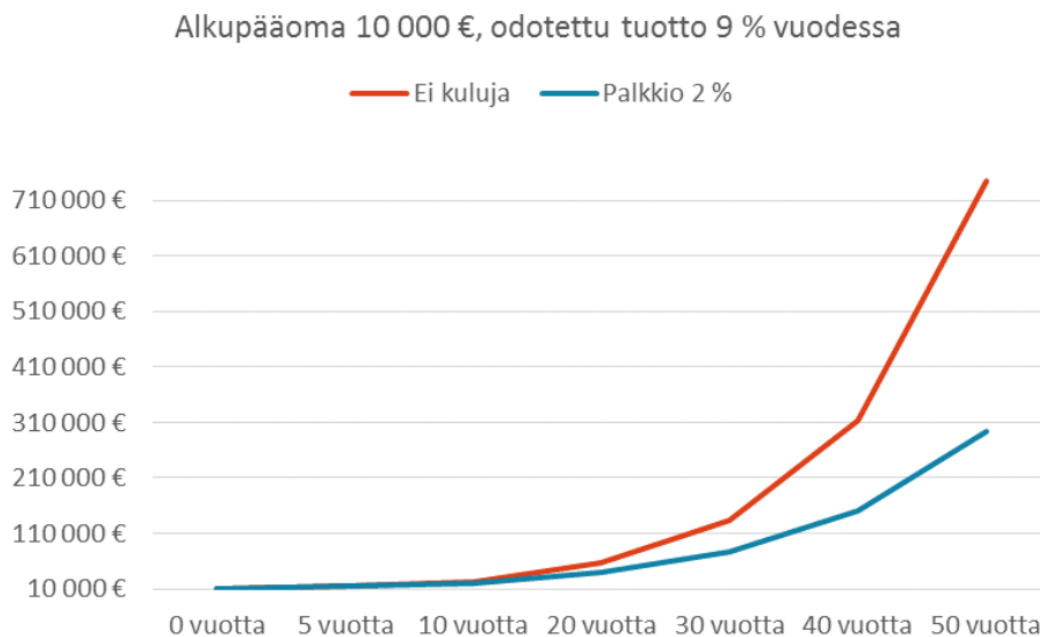
2.4 Tuotto-odotus ja riski

Sijoittamisessa tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Korkeampi tuotto-odotus vaatii myös korkeamman riskinsietokyvyn. Riski kohdistuu joko tuottoon tai pääomaan. Usein osakesijoittaminen on korkeatuottoisin sijoittamisen muoto, jolloin osakesijoittajan tulee myös sietää riskiä menettää sijoitettua pääomaansa, tai menettää tuottojaan. (Kontkanen 2013, 94.) Useimmiten sijoittajan sijoitusprofiili määrittää tuotto-odotuksen ja riskinsietokyvyn perusteella.

Sijoittajan tulee ottaa huomioon monia eri riskejä. Osakeriski on osakkeiden hintavaihteluun liittyvä riski. Osakkeiden hintavaihteluun voi vaikuttaa esimerkiksi osakeyhtiön menestys tai toimiala, markkinoiden yleinen kehitys, liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä, sekä omistuksen jakautuminen. Likviditeettiriski liittyy kaupankäynnin laajuuteen, eli se on riski, joka syntyy osakkeen kaupankäynnistä. (Kontkanen 2013, 105.) Heikkilän (2019) mukaan likviditeettiriski on sitä matalampi, mitä helpompi osake on pörssissä myydä, eli pienillä osakkeilla likviditeettiriski on usein korkea. Markkinariskistä puhutaan, kun on kyse suhdannevaihteluun liittyvästä riskistä, ja yritysriskistä, kun on kyseessä yhtiön menestykseen liittyvästä riskistä. Noususuhdanne nostaa osakkeiden hintaa, kun taas laskusuhdanne laskee hintaa. Valuuttakurssiriski taas kuvaa valuuttakurssimuutoksien vaikutusta sijoituksien arvoon. Valuuttakurssiriski vaikuttaa siis ulkomaisiin sijoituksiin. (Kontkanen 2013, 105.)

Pieni riski on usein pienemmän tuotto-odotuksen omaavilla sijoitustuotteilla. Näitä ovat esimerkiksi korkosijoitukset, koska korkotaso on hyvin alhainen nykypäivänä. Hieman korkeampi riskisiä tuotteita ovat esimerkiksi rahastot. Niistä saa parempaa tuottoa kuin korkoihin sijoittamalla, mutta tuotto-prosentti on useimmiten matala verrattuna osakkeisiin. Rahastot ovatkin pitkällä aikavälillä helppo sijoituskohde, kun niitä ei tarvitse aktiivisesti sijoittajan itse seurata. Osakkeet ovat korkeamman riskin sijoituskohde. Osakkeesta riippuen voi riski olla hyvin korkea. Erittäin korkean riskin osakesijoituksia ovat esimerkiksi kehittyvien markkinoiden yhtiöiden osakkeet. Kehittyvistä markkinoista hyvin riskipitoiset tekevät esimerkiksi vakiintumaton toimintaympäristö ja lainsäädäntö, poliittiset riskit, valuuttakurssien heilahtelut, sekä osakemarkkinoiden alhaisempi likviditeetti, eli sijoitusten varallisuuden muutettavuus rahaksi. (Kontkanen 2013, 105.)

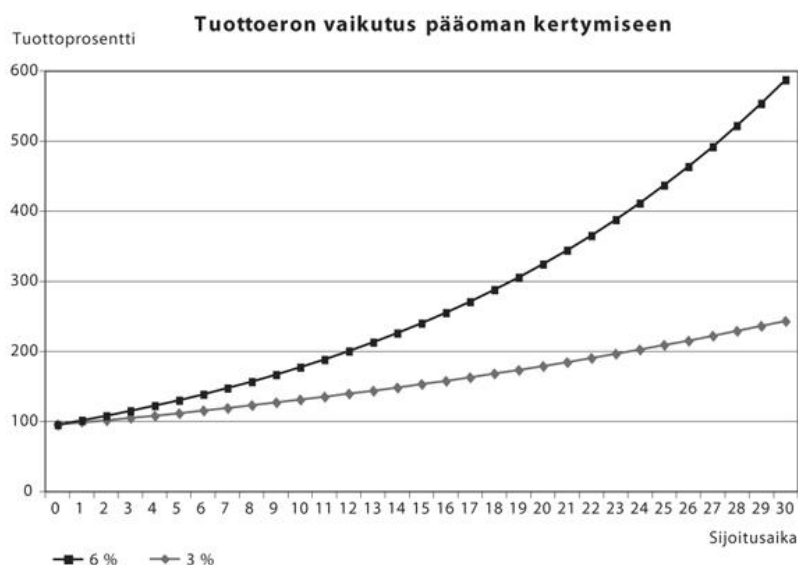
Tuotto-odotukseen vaikuttavat myös sijoitusten kustannukset. Kulujen merkitystä sijoittajan saamaan tuottoon voidaan nähdä kuvasta 1. Mitä pidempi sijoitusaika on, sitä suuremaksi sijoittajan, joka minimoi kulunsa, tuottoero kasvaa. (Sijoittaja.fi s.a.b.)

Kuva 1. Kulujen vaikutus tuotto-odotukseen (Sijoittaja.fi s.a.b.)

2.5 Sijoitusaika

Sijoitussuunnitelmassa yksi keskeisimmistä asioista on arvioida varojen todellinen sijoitusaika. Sijoitusaikaa miettiessä tulee pohtia, milloin raha halutaan muuhun käyttöön kuin sijoittamiseen. Pidempi sijoitusaika takaa korkeammat tuotot. Kuvasta 2 nähdään, että tuottoprosentilla on merkittävä vaikutus pääoman kertymiseen pitkällä aikavälillä. (Kontkanen 2013, 94.)

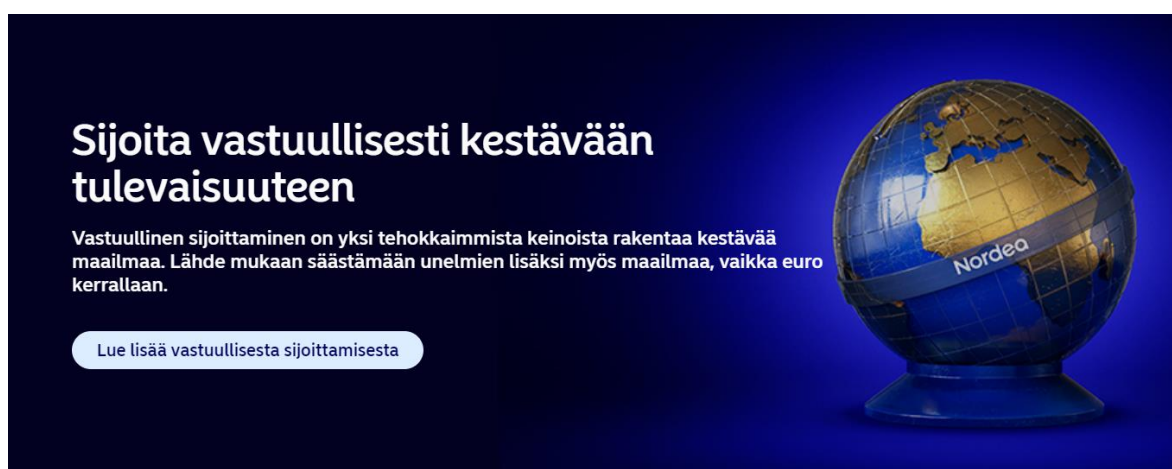
Kuva 2. Tuottoeron vaikutus pääoman kertymiseen (Kontkanen 2013.)

Sijoitusaika kuvaa millä riskitasolla ja likviditeetillä varallisuus on sijoitettuna. Likviditeetillä tarkoitetaan sijoitusmaailmassa sitä, kuinka helposti ja nopeasti sijoitettu varallisuus on muutettavissa rahaksi. Lyhyt sijoitusaika, esimerkiksi 12 kuukautta, tarkoittaisi sitä, että sijoitustuotteiden tulisi olla niin vähäriskisiä, ettei pääomaa häviä. Tällaisia sijoituskohteita olisivat esimerkiksi talletukset tai todella matalariskiset rahastot. Jos sijoitusaika on pitkä, se ei aseta rajoituksia likviditeetille ja riskitasolle. (Sijoittaja.fi s.a.d.)

2.6 Allokaatio

Sijoitustoiminnassa allokaatiolla tarkoitetaan omien sijoitusten hajautusta eri omaisuusluokkien välillä. Sijoituksia voi ja kannattaa hajauttaa monella eri tavalla ja monesta eri näkökulmasta, jotta kaikki sijoitettu pääoma ei riipu vain yhdestä markkinasta. Allokaatiossa voidaan ottaa huomioon eri sijoitusinstrumentit, eli sijoitetaan moniin instrumentteihin yhden sijaan. Esimerkiksi rahastosijoittaja voisi harkita sekä osakerahastoihin, että korkorahastoihin sijoittamista ja näiden painotuksella säädellä tuotto-odotustaan. (Sijoittaja.fi s.a.a.)

Myös eri toimialoihin sijoittaminen on järkevää hajautuksen kannalta. Osakesijoittamisessa myös eri yrityksiin sijoittaminen toimialan sisällä on kannattavaa, jotta allokaatio on laaja ja osakkeiden tuotot eivät riipu vain yhdestä toimialasta. Eri toimialoihin sijoittaminen riippuu paljon talous- ja markkinatilanteesta, sekä ylipäätään maailman muoti-ilmiöistä. Lähivuosina IT-ala, sekä vastuullisemmat sijoitusvalinnat ovat olleet pinnalla. Myös ympäristöön ja ilmastomuutoksen vastustamiseen liittyvät sijoituskohteet ovat monen eri rahoituslaitoksen sivuilla korostettuina, esimerkkinä Nordean verkkosivut (Kuva 3).

Kuva 3. Vastuullinen sijoittaminen (Nordea 2021.)

Muutokset sijoittajien käyttäytymisessä heijastuvat suoraan yhteiskunnan ongelmista ja kehityksestä. Myös Suomen Pankki korostaa verkkosivuillaan vastuullisuutta sijoitusvalinnoissaan, mikä kertoo vastuullisuuden olevan tärkeä sijoittamisen teema myös tulevaisuudessa.

Suomen Pankki sijoittaa ja hallinnoi rahoitusvarallisuuttaan keskuspankkitaloitteiden mukaisesti ottaen huomioon sijoitustoiminnan riskit ja sijoitustoimintaan liittyvät vastuullisuusnäkökohdat. Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan yleisesti ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintatapaan liittyvien asioiden huomioimista sijoitustoiminnassa. (Suomen Pankki 2021.)

Sijoituksia voi hajauttaa myös maantieteellisestä näkökulmasta. Valitsemalla esimerkiksi eri maanosista markkinoita, joihin sijoittaa, saa hyvin hajautettua sijoitussalkkuaan. Eri maiden ja maanosien markkinoihin sijoittamalla omien sijoitusten tuotot eivät riipu pelkästään yhden maan markkina- ja taloustilanteesta, jolloin markkinariski pienenee. Allokation tärkein ajatus onkin hajauttaa riskejä. Hyvä hajautus omassa sijoitussalkussa auttaa myös havaitsemaan niin sanotusti huonot kohteet salkusta, jolloin niistä voi hankkiutua nopeasti eroon ja korvata ne uusilla kohteilla.

2.7 Sijoitusstrategiat

Erilaisia sijoitusstrategioita löytyy monia ja sijoittajan tuleekin pitää mielessä omat tavoitteensa, jotta oman sijoitusstrategiansa tiedostaa. Arvosijoittamisessa pyritään löytämään osakkeet, jotka ovat selkeästi aliarvostettuja verrattuna yhtiön todelliseen arvoon ja pitkän aikavälin potentiaaliin. Näitä yhtiöitä kutsutaan arvoyhtiöiksi. Arvoyhtiöt eivät lukeudu pörssin laadukkaimpiin yhtiöihin, joten arvosisijoittamisessa tuotto pohjautuu aliarvostuksen purkautumiseen. Arvosijoittajan on siis seurattava yhtiöitä aktiivisesti. (Nordnet s.a.b.)

Arvosijoittajan tulee seurata yhtiöiden tunnuslukuja. Arvosijoittajalle tärkeitä tunnuslukuja ovat muun muassa P/E-luku, P/B-luku, sekä P/S-luku. P/E-luku eli Price per Earnings tarkoittaa sitä, miten yhtiön hinta suhteutuu tulokseen. P/B-luku eli Price-to-book ratio kuvaa yrityksen markkina-arvon suhdetta omaan pääomaan. P/S-luku eli Price per Sales kuvaa, kuinka moninkertainen yrityksen markkina-arvo on suhteessa sen vuosiliikevaihtoon. (Nordnet s.a.c.)

Laatusijoittaja ostaa yhtiöitä, jotka ovat laadukkaita. Laatusijoittamisessa otetaan huomioon muun muassa yhtiön kestävä kilpailuetu, markkina-asema ja osaava johto. Laatusijoittamisessa ei huolita salkkuun keskinkertaisia tai huonoja yhtiöitä. Osakkeita pyritään myös ostamaan silloin, kun niitä saa järkevään hintaan. Laatusijoittajilla on taipumus pärjätä

mallikkaasti läpi suhdanteiden ja laatusijoittamisessa tuotto perustuukin kannattavan kasvun myötä vahvistuvaan osinkovirtaan. (Nordnet s.a.b.)

Kasvusijoittaminen tarkoittaa, että sijoittaja pyrkii löytämään keskimääräistä nopeammin kasvavia yhtiöitä. Kasvusijoittamisessa keskitytään pidemmälle tulevaisuuteen, verrattuna arvosijoittamiseen, jossa painotetaan enemmän jo toteutuneita tuloksia. Kasvuyhtiöihin liitetty aina epävarmuuksia, ja ”voittajayhtiön” löytäminen voikin olla haastavaa. Kasvusijoittaja tarkastelee liikevaihdon ja tuloksen kasvutahtia ja tärkeimmät tunnusluvut ovatkin näiden kasvuprosentit. Kasvusijoittamisessa keskitytään myös potentiaalisen markkinan koon ja tulevaisuuden ennusteisiin. (Nordnet s.a.c.)

Indeksisijoittaminen on aloittelevalle sijoittajalle helppo strategia, koska se ei vaadi paljoa aikaa tai vaivaa. ”Indeksisijoittaja ei vaivaa päätänsä yksittäisten sijoituskohteiden valintaan vaan hyödyntää sen sijaan indeksirahastoja saavuttaakseen valitun markkinan keskimääräisen tuoton” (Nordnet s.a.b). Indeksirahastot sijoittavat kohteisiin, jotka vastaavat kyseistä indeksiä, ja tuotto onkin sen mukainen, eli osakemarkkinoiden keskimääräinen tuotto. (Nordnet s.a.c.)

Eettinen eli vastuullinen sijoittaminen voi olla myös sijoitusstrategiana. Tällöin sijoittaja sijoittaa ensisijaisesti eettisiin yhtiöihin. Vastuullinen sijoittaminen on nykyään yhä yleisempää ja sijoittajalle tärkeää. Eettisessä sijoittamisessa ensisijainen tavoite on vastuullisuus, ja tuotot ovat vasta toissijaisia. Vastuullisuus ei kuitenkaan sulje tuottoja pois laskuista, vaan päinvastoin. Nykyään vastuulliset yhtiöt tuottavat jopa paremmin, esimerkiksi jos verataan fossiilisia polttoaineita uusiutuviin energianlähteisiin. (Nordnet s.a.c.)

Sijoittajan tulee tietää oma strategiansa, mutta sijoitusstrategioita voi myös sekoittaa. Ei siis tarvitse valita vain yhtä yllä mainituista, vaan on myös jopa suotavaa ottaa sijoitussalkkunaan huomioon eri sijoitusstrategioita. Esimerkiksi arvosijoittaja voi poimia salkkuunsa myös kasvuosakkeita, tai indeksisijoittaja arvoyhtiöiden osakkeita indeksirahastojen lisäksi. Näin sijoittaja saa hajautettua sijoituksiaan helposti. (Nordnet s.a.c.)

2.8 Arvo-osuustili ja osakesäästötili

Kun haluaa avata tilin sijoittamista varten, yleisimmät tilit ovat arvo-osuustili ja osakesäästötili. Näiden erot on hyvä tietää, jotta osaa valita käytännöllisimmän vaihtoehdon itselleen. Toki sijoittajan ei tarvitse valita joko arvo-osuustiliä tai osakesäästötiliä, vaan halutessaan voi avata vaikka molemmat. ”Arvo-osuustiliä käytetään pörssilistattujen tuotteiden ostamiseen, myymiseen ja säilyttämiseen. Osakkeiden myynnin yhteydessä syntyy joko voittoa tai tappiota ja myyntivoitoista sekä osingoista maksetaan veroja vuosittain. Arvo-

osuustilillä voi käydä kauppaa esimerkiksi osakkeilla ja rahastoilla eikä tilille siirrettävissä rahavaroissa ole rajoituksia” (Kuusinen 2021). Arvo-osuustilejä voi olla monta auki kerrallaan, esimerkiksi eri pankeissa tai rahoituslaitoksissa, kaikissa omansa. (Kuusinen 2021.)

Osakesäästötili taas kannustaa sijoittamaan osakkeisiin, nimensä mukaisesti. Osakesäästötilillä ei kuitenkaan voi hallinnoida esimerkiksi rahastoja, vaan pelkästään osakkeita. Jos siis haluaa aloittaa sijoittamisensa rahastoista, tulisi avata arvo-osuustili. Osakesäästötilejä voi olla kerrallaan avattuna yhdellä henkilöllä vain yksi, koska tiliin liittyy merkittäviä verohyötyjä. Osakesäästötilille siirrettävä maksimisumma on 50 000 euroa. Sijoitusten arvo voi kuitenkin kasvaa suuremmaksi, mutta tilille ei voi siirtää enempää varoja, kuin 50 000 euroa. (Kuusinen 2021.)

Osakesäästötilin hyötynä on, että verotuksen voi siirtää tulevaisuuteen. Verotuksen siirtäminen vahvistaa korkoa korolle -ilmiötä, koska verot, joita ei tarvitse osakesäästötilillä maksaa myyntivoitoista ja osingoista kasvaa korkoa, kun sijoittaja voi verojen maksamisen sijaan sijoittaa myös tämän osuuden sijoitusvarallisuudestaan. Osto- ja myyntitapah- tumia osakesäästötilin sisällä ei veroteta, koska osakesäästötilin myyntivoittojen ja osinko- jen verojen maksua siirretään tulevaisuuteen eli siihen hetkeen, kun varat nostetaan tililtä kokonaan pois. Sijoitusten verotuksesta ja osingoista on hyvä olla tietoinen, jotta ei tule suuria yllätyksiä tulevaisuudessa sijoitusten tuottojen suhteen. (Kuusinen 2021.)

3 Haaga-Helian sijoituskurssit

Tässä luvussa käsitellään lyhyesti Haaga-Helian kaksi yleisintä ja suosituinta sijoittamisen kurssia. Nämä kurssit ovat molemmat sellaisia, jotka melkein koko kohderyhmä on käynyt tai tulee käymään opiskelujensa aikana, koska ne sisältyvät henkilökohtaiseen opetus-suunnitelmaan. Kurssien sisällöt ja toteutus käydään läpi peruspiirteittäin, jotta saadaan käsitys siitä, mitä empiirisen tutkimuksen tulokset koskevat. Kurssien sisältö, sekä niiden toteutus tukevat myös opinnäytetyön tavoitetta.

3.1 Sijoittamisen perusteet

Sijoittamisen perusteet -kurssi käy läpi monta eri sijoittamisen muotoa vierailijaluennoitsijoiden avulla. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviin instrumentteihin, toimintaympäristöön, sekä palveluihin. Tavoitteena on myös eri instrumenttien ja markkinoiden riskitekijöiden, sekä toimintaa ohjaavien pelisääntöjen hahmottaminen. Opiskelija kykenee myös kurssin suoritettuaan arvioimaan erilaisiin tarpeisiin soveltuvia tuotteita sekä toimimaan suunnitelmallisesti sijoitustoiminnassa. (Hanni 2019b.)

Kurssin arvosana muodostuu kolmesta tehtävästä: omasta sijoitussuunnitelmasta, Veromessut -tehtävästä, sekä kirjallisuustehtävästä. Tehtävät luovat laajan kokonaisuuden kurssin sisällöstä ja arvioivat opiskelijan omaa osaamista monesta eri näkökulmasta. Veromessutehtävän tarkoituksena oli vierailla Veromessut 2019 -tapahtumassa ja osallistua luennoille, jotka itseä kiinnostavat. Luentojen kriteereinä oli valita vähintään kahden eri pörssilistatun yhtiön luentoa, vähintään kahta eri sijoitusinstrumenttia koskevaa luentoa, sekä vähintään kahta eri markkina-aluetta koskevaa luentoa. Luennoilta tehtiin muistiinpanoja, joiden perusteella kirjoitettiin tiivistelmät aiheista, joita kävi kuuntelemassa. Messutehtävän tavoitteena oli laajentaa näkemystä sijoittamisesta luentojen ulkopuolelle. Veromessut ovat Suomen johtava sijoitustapahtuma, joten ammattitaitoa riittää laajentamaan opiskelijoiden sijoitustietämystä. (Hanni 2019d.)

Kirjallisuustehtävän tavoitteena on syventää opiskelijan osaamista häntä itseään kiinnostavaan sijoitusaiheeseen. Sijoittamiseen liittyvän kirjan lukeminen ja siitä raportin kirjoittaminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan sijoittamista laajemmin omien mielenkiinnon kohteiden kautta. Kirjaa tuli pohtia kurssin teemojen pohjalta, ja tehdä yhteenveto käyttäen apukysymyksiä. Tehtävässä käytettäviä, Hannin (2019a) tekemiä, apukysymyksiä olivat esimerkiksi:

- Mikä oli kirjan tavoite?
- Millaisen kuvan sait käsitellyistä sijoitusinstrumenteista tai -markkinoista?
- Mitä lisätiedon lähteitä kirja tarjosi tiedon hakemiseen sijoittajille tai muutoin aiheesta kiinnostuneille ko. instrumenteista ja markkinoista?
- Vastasiko kirja sille asetettuihin tavoitteisiin?

Kirjallisuustehtävän tavoitteena oli kirjoittaa tehtävä niin, että opiskelija ajattelee yhteenvedon laatimista sellaista henkilöä, joka mahdollisesti harkitsisi lukevansa saman kirjan ja tekee johtopäätöksiä yhteenvedon pohjalta. (Hanni 2019a.)

Oman sijoitussuunnitelman laatiminen konkretisoi omia sijoitustavoitteita, sekä sijoitustrategiaa. Sijoitussuunnitelman tavoitteena on hahmottaa millainen itse on sijoittajana. Suunnitelmassa tulee pohtia omaa riskisietokykyä, sijoitusaikaa ja tuotto-odotusta. Sijoitussuunnitelmassa tulee myös ottaa huomioon sijoitusinstrumentit, jotka olisivat itselle mahdollisia sijoituskohteita, sekä niiden allokoointia eli hajautusta. Myös sijoitusten seuraaminen oli yksi pohdinnan aihe ja miten sen aikoo toteuttaa. Varasuunnitelman laatiminen, jos kaikki ei menekään suunnitelmien mukaan, on myös otettava huomioon. Nämä yllämainitut asiat muodostavat oman henkilökohtaisen sijoitussuunnitelman. (Hanni 2019c.)

3.2 Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat

Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat -kurssi syventyy sijoittamisen maailmaan tarkemmin. Kurssilla käsitellään arvopaperimarkkinoiden rakennetta ja toimintaperiaatteita, sekä eri omaisuusluokkia ja niiden keskeisiä eroja. Sijoitustuotteita, joihin kurssilla keskitytään, ovat muun muassa osakkeet, joukkovelkakirjalainat, eri tyyppiset sijoitusrahastot ja sijoitussidonnaiset vakuutus tuotteet. Näiden keskeiset ominaisuudet, riskisyys, kustannusrakenne sekä tuottomahdollisuudet ovat kurssin keskiössä. (Stenbacka 2020.)

Kurssi on laaja kokonaisuus, jonka tavoitteena on, että opiskelija osaa opintojakson suoritettuaan vertailla erilaisia sijoituskohteita sekä niiden soveltuvuutta, riskejä ja tuottoja käyttäen keskeisiä vertailun tunnuslukuja. Kurssin tavoitteena on myös, että opiskelija pystyy vastaamaan yleisiin sijoituskohteisiin liittyviin peruskysymyksiin, sekä osaa neuvoa erilaisissa säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvissä asiakaspalvelutilanteissa. (Stenbacka 2020.)

Sijoitustoiminta -kurssi käy Sijoittamisen perusteet -kurssiin verrattuna käytännön tasolla läpi sijoittamista. Kurssilla tehdään salkkuharjoitus, jossa seurataan ryhmätyönä ryhmien tekemiä sijoitussalkkuja ja lasketaan niiden kehitystä. Kurssilla käydään myös syvemmin läpi sijoittamisen tunnuslukuja ja niitä käytetään apuna salkkuharjoituksessa. Kurssi antaa

valmiuksia oman sijoitussalkun luomiseen, jo olemassa olevan salkun muokkaamiseen, sekä tulevaisuuden ennusteiden laskemista ja arviointia. Käytännön tasolle kurssin vie myös verotuksen läpi käyminen ja verojen laskeminen tiettyjen esimerkkitehtävien avulla. Kurssilla opiskelija saa kattavat työvälineet toteuttaa sijoittamistaan ja sen suunnittelua tulevaisuudessa. (Stenbacka 2020.)

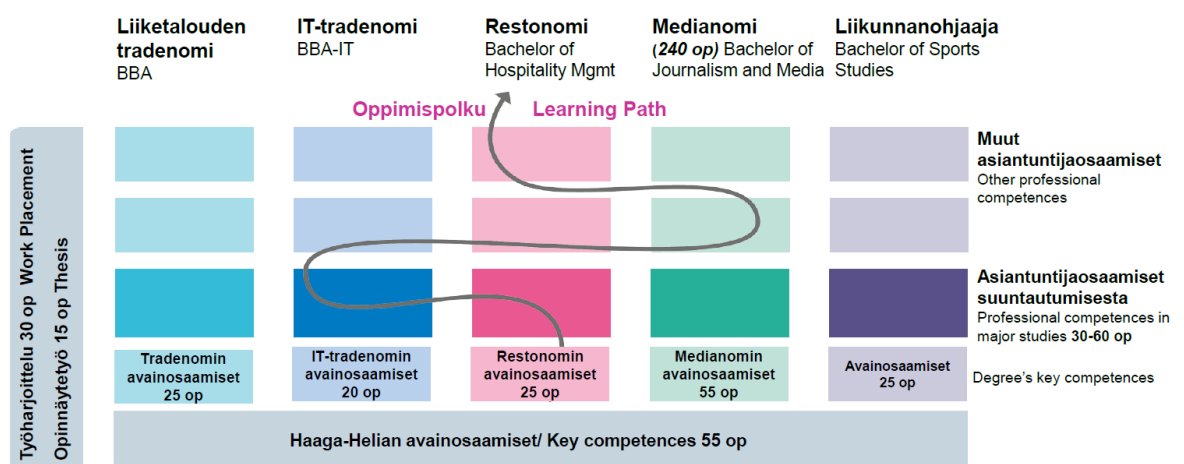
4 Haaga-Helian koulutusuudistus

Tässä luvussa käsitellään Haaga-Heliassa meneillään olevaa koulutusuudistusta ja sen tavoitteita. Koulutusuudistus tulee muuttamaan opetussuunnitelmaa ja opiskelijan oppipolku merkittävästi. Koulutusuudistus vaikuttaa Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelmaan huomattavasti, ja vuonna 2022 koulutusohjelmia ei tule enää olemaan, vaan jatkossa haetaan vain yhteen tutkintoon. (Kinnunen 14.9.2021.) Tutkinnon muuttumisen vaikutukset opiskelijan oppimispolkuun, ja sitä kautta sijoittamispolkuun ja -opintoihin, luovat merkittävän kokonaisuuden opinnäytetyön tulokseen ja hyödyllisyyteen.

4.1 Toteutus

Haaga-Helian koulutusuudistus toteutetaan vuosien 2019-2023 aikana. Koulutusuudistus muodostaa uuden yhden opetussuunnitelman, jonka kaikki Haaga-Helian tutkinto-opiskelijat aloittavat. Ei siis ole enää omille koulutusohjelmille omia opetussuunnitelmia, vaan jatkossa haetaan vain yhteen tutkintoon. Kuvassa 4 näkyy, kuinka opiskelijan oppimispolku tulee muuttumaan. Jatkossa oppimispolku tulee olemaan henkilökohtaisempi ja moniulotteisempi. Opiskelijan on jatkossa helpompi valita kursseja, jotka olivat aiemmin toisen koulutusohjelman opetussuunnitelmassa, eivätkä olisi sisältyneet omaan henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaan. Kun koulutusohjelmat yhdistyvät yhdeksi tutkinnoksi, opiskelijan kurssien valinta helpottuu käytännön tasolla paljon. (Kinnunen 14.9.2021.)

From 2022 onward degrees' structures are the same and new students can design their own learning path

Kuva 4. Uuden tutkinnon rakenne (Haaga-Helia 2021.)

Haaga-Helian mukaan koulutusuudistuksen ytimessä on opiskelijan valinnan vapaus.

”Olemme luomassa yhteistä oppimisen ympäristöä ammattikorkeakoulututkinnoille ja jat-

kuvalle oppimiselle, eli yhtä yhteistä opetussuunnitelmaa” (Kinnunen 2021). Nykyisen käytännön mukaan koulutusohjelma on määrittänyt opiskelijan opinnot ja vapaasti valittavia opintoja 210 opintopisteen laajuisessa tutkinnossa on ollut valittavissa erillisestä kurssitarjonnasta vain noin 15-30 opintopistettä. Uudessa opetussuunnitelmassa opiskelija voi valita vapaasti koko kurssitarjonnasta jopa puolet opinnoistaan, eli miltei 100 opintopistettä. (Jallinoja 18.5.2021.)

4.2 Tavoite

Koulutusuudistuksen tavoitteena on luoda dynaaminen oppimisympäristö AMK-tutkintoa ja jatkuvaa oppimista varten. Haaga-Helia haluaa koulutusuudistuksella saavuttaa selkeämmät sisäänpääsykriteerit, yhteiset ja kaikille tarjolla olevat avainosaamisten opintojaksot tutkintojen välillä, joilla mahdollistetaan henkilökohtaisemmat opintopolut, sekä toimintamallin, joka tukee opetussuunnitelmien jatkuvaa päivittämistä. Uudistuksen tavoitteena on myös yhtenäistää Suomen ammattikorkeakoulujen linjausta ja opetusta. Haaga-Helia on Suomen ainoa ammattikorkeakoulu, jossa on voinut hakea koulutusohjelmaan tutkinnon sisällä. (Kinnunen 14.9.2021.)

5 Empiirisen tutkimuksen toteutus

Empiirinen tutkimus toteutettiin kyselynä, joka jaettiin WhatsApp -viestintäpalvelussa Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoille eri vuosiluokkien ryhmäkeskusteluihin. Näin tavoitettiin suurin osa koulutusohjelman opiskelijoista helposti ja nopeasti. Kysely oli auki kaksi viikkoa, jonka aikana saatiin melko kattava määrä vastaajia. Kysely jaettiin kolmelle vuosiluokalle, eli 114 opiskelijalle. Kyselyn kohderyhmä, eli Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijat, on tarkkaan rajattu pieni ryhmä, joka vaikeuttaa saamaan korkean vastausprosentin kyselyyn. Osa kohderyhmästä on myös valmistunut jo opinnoistaan, joka voi vaikuttaa vastaamisprosenttiin negatiivisesti. Kyselyn vastausprosentti oli 24,6 prosenttia eli noin neljäsosa koko kohderyhmästä. Kyselyyn vastasi 28 Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijaa.

5.1 Kyselyn toteutus ja analysointimenetelmät

Määrälliset tiedot ovat luonteeltaan tilastotieteellisiä ja ovat hyödyllisiä, kun on tehtävä yleisiä johtopäätöksiä tutkimusaineistosta. Laadullinen tutkimus taas pyrkii kuvailemaan aihetta esimerkiksi mielipiteiden avulla, sekä pyrkimyksenä on myös tutkia käsiteltävää aihetta syvällisemmin. (SurveyMonkey s.a.) Kysely luotiin Webropol -ohjelmalla ja jaettiin linkkinä viestintäpalvelu WhatsAppissa. Kyselytutkimus on sekä määrällinen, että laadullinen.

Kyselyssä on yhteensä 15 kysymystä, joista yksi on avoin kysymys. (Liite 1.) Avoimen kysymyksen tavoitteena on saada eri vastaajien mielipiteitä sijoittamiseen liittyvien kurssien sisällöstä ja hyödyllisyydestä. Suurin osa kysymyksistä on kuitenkin määrällisiä, koska niissä tavoitteena on saada kaikkien vastaajien yleinen käsitys sijoittamisen opinnoista Haaga-Heliassa. Kyselyn vastauksista suurin osa analysoitiin käyttäen numeroita ja kaavioita ja vastaukset koottiin Excel-taulukkoon, jossa vastauksia pystyi paremmin havainnollistamaan. Kyselyn tulokset löytyvät liitteistä (Liite 2.)

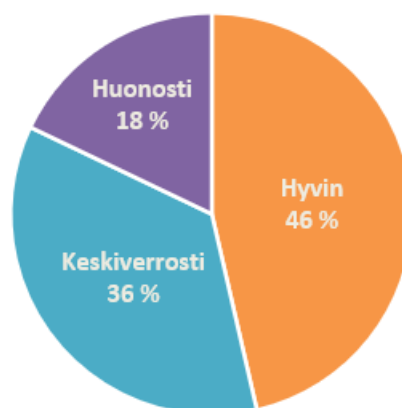
5.2 Tulokset

Kyselyn mukaan 71 prosenttia vastanneista oli kiinnostunut sijoittamisesta ennen opintojen aloittamista. Kiinnostusta ja tietoa siitä, mitä sijoittaminen on, onkin löytynyt suurimmalta osalta vastaajista jo ennen kuin sijoittamista on käsitelty opinnoissa. 57 prosenttia kyselyyn vastanneista aloitti sijoittamisen opintojen aikana ja 75 prosenttia on sitä mieltä, että opintojen sisältö vaikutti heidän sijoittamisen aloittamiseensa. Vastaajilla on siis ollut jokin käsitys sijoittamisesta jo alkuun, mutta sijoittamisen kurssit opinnoissa ovat antaneet sysäyksen aloittaa sijoittamaan. Kurssit avaavat eri sijoitusvaihtoehtoja käytännön tasolla, mikä näkyy kyselyn vastauksissa.

43 prosenttia vastaajista ei aloittanut sijoittamista opintojen aikana, joten voidaan olettaa, että he joko sijoittivat jo ennen opintojaan, tai eivät sijoita vielääkään. Kysely oli kuitenkin suunnattu ja kysymykset muotoiltu jo sijoittavalle opiskelijalle, joten oletetaan, että 43 prosentista suurin osa sijoitti jo ennen opintojensa alkua ja pieni osa ei sijoita edelleenkään. Osa vastaajista, jotka sijoittivat jo ennen opintojaan, olivat aloittaneet sijoittamisen median vuoksi. Voidaan siis olettaa, että asiaan ollaan perehdytty itse internetissä, jos sijoittamiseen on törmännyt valtamediassa.

12 vastaajaa 16:sta, jotka aloittivat sijoittamisen opintojen aikana, aloittivat sijoittamaan Sijoittamisen perusteet -kurssin ansiosta. Kuvasta 5 nähdään, että 46 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että Sijoittamisen perusteet -kurssi antaa hyvin valmiuksia ryhtyä sijoittamaan. 36 prosenttia vastaajista taas kokee, että Sijoittamisen perusteet -kurssi antaa keskiverroksi valmiuksia ryhtyä sijoittamaan. Perusteluja Sijoittamisen perusteet -kurssin sisällöstä kysyttiin avoimella tekstikentällä. Erään vastaajan mukaan: ”Kurssi antaa hyvät perustiedot melko laajasti eri vaihtoehtoista ja niiden sopivuudesta erilaisiin tilanteisiin ja tarkoituksiin. Se lisää uskallusta lähteä sijoittamaan ja varmuuden tunnetta siihen valintaan, että mihin kohteisiin lähtee sijoittamaan.” Osa vastaajista oli sitä mieltä, että konkreettia jäi uupumaan. Monen mielestä kurssi oli pintaraapaisu sijoitusmaailmaan, mutta itse tuli opetella, että miten ja missä sijoittaa.

Kuinka mielestäsi Sijoittamisen perusteet -kurssi antaa valmiuksia ryhtyä sijoittamaan?

Kuva 5. Kuinka Sijoittamisen perusteet -kurssi antaa valmiuksia ryhtyä sijoittamaan (Liite 2.)

Toisen vastaajan mielestä ”(Sijoittamisen perusteet) kurssi herättää mahdollisesti kiinnostuksen ja tarjoaa perus pohjan sijoitusmaailman ymmärtämiseksi. Kovinkaan laajaa tai monipuolista valmiutta se ei mielestäni tarjoa. Oma innostus tai kiinnostuksen herääminen

ja sitä kautta oma tiedonhaku ovat avainasemassa.” Kurssin sisältöä pidettiin siis hyödyllisenä ja silmiä avartavana apuvälineenä aloittaa sijoittaminen. Kolmannen vastaajan mielestä ”kurssi oli usean eri luennoitsijan myötä tehty kattavaksi, mielenkiintoiseksi ja helposti lähestyttäväksi. Kurssin tehtävät olivat relevantteja esim. oman sijoitussuunnitelman laatiminen.”

Jos opiskelija etenee henkilökohtaisen opetussuunnitelman mukaan, eikä ota ylimääräisiä opintoja vielä ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, ensimmäinen sijoittamisen kurssi tulee Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoilla vastaan ensimmäisen vuoden kolmannessa periodissa, eli tammikuussa. Kuusi vastaajaa 28:sta oli suorittanut sijoittamisen kurssia jo ensimmäisen tai toisen periodin aikana. Kyselyn mukaan muut vastaajat kävivät Sijoittamisen perusteet -kurssin tammikuussa, eli kolmannessa periodissa. 67 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että oli oman sijoittamisen kannalta hyödyllistä, kun sijoittamisen opinnot alkoivat jo varhaisessa vaiheessa opintoja.

55 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että nykyinen opetussuunnitelma etenee sijoittamisen suhteen hyvässä tahdissa ja opinnot saivat pysyä kolmannessa periodissa. 41 prosenttia taas kokee, että sijoittamisen kurssia voisi olla jo varhaisemmassa vaiheessa opintoja. Vain yksi vastaaja kävi sijoittamisen kurssia myöhemmässä vaiheessa opintojaan. Tulokset näyttävät, että sijoittamista voisi käsitellä aiemassa vaiheessa opintoja, mutta Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opetussuunnitelma toimii myös hyvin, mitä tulee opiskelijan sijoituspolkuun.

63 prosenttia vastaajista on suorittanut 1-2 sijoittamisen kurssia ja 37 prosenttia 3-4 sijoittamisen kurssia. Suuremmalla osalla sijoittamisen tiedot ja taidot opinnoista on siis perustunut maksimissaan kahteen sijoituskurssiin. Kyselyn avoimessa kentässä, jossa kysyttiin perusteluja Sijoittamisen perusteet -kurssin hyödyllisyyteen, tulikin ilmi, että oma innostus ja sen kautta tiedonhaku on tärkeässä asemassa oman sijoituspolun luomiseen. Vaikka enemmistö on käynyt 1-2 sijoituskurssia, voi olla mahdollista, että he jatkavat sijoittamisesta tiedon hankkimista itsenäisesti opintojen ulkopuolella. Voi myös olla, että kurssia ei ole koettu hyödylliseksi, jonka takia kurssia on käyty vain 1-2 ja omaa osaamista kehitetty muulla tavoin, kuin kurssia suorittamalla.

Kysyttäessä onko Haaga-Helian kurssitarjonta auttanut sinua kehittymään sijoittajana, yli puolet vastasi, että kurssien sisällöstä on ollut hyötyä. 44 prosenttia taas vastasi, että on opetellut opintojen ulkopuolella itsenäisesti, eli kurssisisältö ei olisi ollut kovin hyödyllistä. 44 prosentista, joiden mielestä kurssit eivät olleet kovin hyödyllisiä, suurin osa oli kuitenkin vastannut seuraavaan kysymykseen, jossa kysyttiin perusteluja, seuraavasti: ”Kurssisi-

sältö motivoi opettelemaan itse lisää, mutta kurssi itsessään ei riittänyt”. Kurssin riittämättömyys voi olla perusteltavissa jo olemassa olevilla taidoilla ja osaamisella, joita kyselyn alussa tuli ilmi.

78 prosenttia kyselyyn vastanneista kokee saaneensa valmiuksia sijoittajana Haaga-Heliasta tulevaisuuden kannalta. Vain kuusi vastaaja oli sitä mieltä, että koulutus ei vaikuttanut heihin sijoittajana. Kursseista on siis ollut hyötyä ja moni onkin opintojen myötä aloittanut sijoittamisen. Kurssisisällöt ovat vain olleet se, missä olisi parantamisen varaa, kun konkretiaa puuttuu ja kurssi on tuntunut pintaraapaisulta sijoitusmaailmaan. Toki kyseessä on Sijoittamisen perusteet -kurssi, johon avoimen kentän kysymys liittyy, jonka ei voi olettaa antavan kaikkia tietoja ja taitoja sijoittamiseen, vaan jatkokursseilla on suuri vaikutus siihen, kuinka syventyneesti aiheeseen paneutuu.

6 Pohdinta

Kyselyn tulokset osoittavat, että suurin osa vastaajista ovat tyytyväisiä opintojen sisältöön ja pitävät niitä hyödyllisinä. Sijoittamisen perusteet -kurssia pidettiin niin sanotusti ponnahduslautana sijoitusmaailmaan, josta opiskelijan oma mielenkiinto aiheeseen heräsi, jos sitä ei vielä ollut. Yli puolet kyselyyn vastanneista aloitti sijoittamisen opiskeluaikana, joten voidaan todeta, että sijoittamisen kurssien merkitys on suuri opiskelijan sijoituspolkuun nähden.

Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opinnot on suunniteltu opiskelijoille valmiiksi ja niissä on helppo edetä sellaisenaan ilman muutosten tekemistä. Opintopolut tulevat kuitenkin jatkossa muuttumaan, koska erilliset koulutusohjelmat lakkautetaan, jolloin jäljelle jää vain yksi tradenomin tutkinto, johon hakea Haaga-Heliassa. Kyselyn pohjautuessa vanhaan opetussuunnitelmaan, on otettava huomioon myös tulevaisuuden opintopolut. Vertailemalla aiempaa ja uutta, voidaan löytää kehitysehdotuksia opintopolkuihin liittyen. Uudesta opetussuunnitelmasta ei kuitenkaan saatu tehtyä kyselyä vielä, koska se on niin alkutekijöissään. Vertailu toteutetaan siis hypoteettisesti.

Koulutusuudistuksen myötä erilliset koulutusohjelmat häviävät ja opintojen valitsemisen vastuu jää opiskelijalle itselleen. ”Moniulotteisempi opintopolku” voi johtaa sekalaiseen osaamiseen. Nykyisinkin tradenomin tutkintoa markkinoidaan ”moniosaajana”, vaikka osaamista kaikista eri aiheista, joita tutkinnossa on pakollista opiskella, kertyy kaiken kaikkiaan hyvin vähän. Voidaanko puhua moniosaajista, jos opiskellaan vain peruskurssit jokaisesta aihealueesta? Onko se välttämätöntä opiskelijan kannalta? Moni opiskelija on kokenut turhauttavaksi perusopinnot, jotka ovat kaikille tradenomiopiskelijoille pakolliset suuntautumisesta riippumatta. Kursseilla käydään aihealueita ruohonjuuritasolla, jonka vuoksi osaaminen ja käsitys aiheesta jää pintapuoliseksi.

Peruskurssien pintapuolisuus tuli esiin myös kyselyn vastauksissa. Voidaankin siis pohtia, ovatko kurssit todella opiskelijaa hyödyttäviä tulevaisuuden kannalta? Jos täytyisi käydä todella monta kurssia tietyistä aiheista, ettei osaaminen jäisi pintapuoliseksi, mahtuvatko kaikki kurssit opetussuunnitelmaan? Ammattikorkeakoulussa ei ole rajoitettu opintopisteiden määrää, mutta korkeakoulujen tulot riippuvat siitä, että opiskelija valmistuu ja mieluiten määrääjassa. Kolmen ja puolen vuoden tutkintoon ei liikaa tilaa jää pakollisten opintojen ympärille, joten opiskelijan tulee osata valita omat suuntautumisopintonsa oikein, jotta valmistuisi määrääjassa. Jos kurssitarjontaa on liikaa ja ei tiedä peruskurssien pohjalta vielä aihetta, mihin suuntautuisi, onnistuuko opiskelijan suunnitella opinnot häntä parhaiten hyödyttäväksi?

Koulutusohjelmien hyöty on kuitenkin ollut siinä, että opiskelijat, jotka tietävät jo ennen opintojen alkua, että jokin aihealue, esimerkiksi rahoitus, kiinnostaa pääsevät heti opintoihin kiinni. Koulutusuudistus ei vaikuta tähän, joten opiskelijat, jotka tietävät jo ennen opintojen alkua mikä heitä kiinnostaa, osaavat varmasti pienellä avustuksella valita opintonsa helposti sopiviksi myös uusien opintopolkujen joukosta. Opiskelijat, jotka hakevat ammatti-korkeakouluun ilman sen suurempaa mielenkiintoa tiettyyn aiheeseen tarvitsevat kuitenkin enemmän tukea opintojensa suunnitteluun, varsinkin koulutusuudistuksen myötä, jolloin opinto-ohjaajien rooli tulee yhä tärkeämmäksi.

6.1 Johtopäätökset

Kurssien sisällöt vaikuttavat merkittävästi opiskelijan sijoittamisen aloittamiseen, sekä sijoituspolkuun. Vaikka Haaga-Helian peruskursseja pidetään pintapuolisina, kysely osoittaa, että Sijoittamisen perusteet -kurssi on saanut monen opiskelijan aloittamaan sijoittamisen. Kun kurssi toimii ponnahduslautana sijoittamiselle, on siitä ollut silloin hyötyä. Sijoittamisen perusteet -kurssilla ei kuitenkaan käydä läpi miten aloittaa sijoittaminen konkreettisesti, eli esimerkiksi arvo-osuustilin tai osakesäästötilin avaamista ja niiden ominaisuuksia ja eroja. Näitä olisi hyvä käydä läpi kurssilla. Kyselyn mukaan opiskelijat kokevat, että kyseinen tieto olisi relevanttia kurssin sisällön kannalta.

Vaikka koulutusuudistuksen myötä erilliset koulutusohjelmat häviävät ja opiskelijan oma vastuu opinnoista kasvaa, voi uusista opintopoluista olla hyötyä opiskelijoille, jotka eivät välttämättä tiedä vielä omaa suuntautumistaan. Opinto-ohjaajien rooli opiskelijan opintojen valinnassa tulee olemaan tärkeämpi ja suurempi, koska kurssitarjonta on edelleen laaja, mutta opintopolkua ei olekaan määritelty kovin suurella määrällä valmiiksi opiskelijalle. Omien kokemusten perusteella vanhassa opetussuunnitelmassa opinto-ohjaajien ei ole tarvinnut kovin paljoa ohjata opiskelijaa opinnoissaan, koska opinnot oli suunniteltu valmiiksi miltei koko opiskeluaikalle, joten tämä tulee varmasti muuttumaan radikaalisti jatkossa uuden opetussuunnitelman myötä. Koulutusohjelmien hyöty onkin ollut siinä, että opinnot ovat valmiiksi suunniteltuja oman kiinnostuksen mukaan, ja opiskelijan ei ole tarvinnut käyttää paljoa aikaa opintojen suunnitteluun.

Kun opintojen suunnitteluun vastuu onkin opiskelijalla jatkossa, voidaan pohtia, tuleeko se vaikuttamaan opiskelijan sijoituspolkuun positiivisesti vai negatiivisesti. Jos sijoittamisen aloittamisesta opiskeluaikana tehtäisiin kysely uuden opintosuunnitelman opiskelijoille, eroaisivatko tulokset huomattavasti Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman opiskelijoista? Jos kysely haluttaisiin toteuttaa uudelleen, sen kohderyhmänä olisivat

sijoittamisesta ja rahoituksesta kiinnostuneet opiskelijat. Aloittaisivatko uuden opetussuunnitelman opiskelijat sijoittamisen opiskeluaikana, ja jos kyllä, missä vaiheessa opintojaan?

Uuteen opetussuunnitelmaan ja opintopolkuihin olisi hyvä tehdä edes jonkinlaista suunta-
viivaa ohjaamaan opiskelijaa valinnoissaan. Vaikka valinnan vapaus voi olla hyvä asia
opiskelijan kannalta, voi se myös sekoittaa päätä opintojen suunnittelemisen kannalta.
Kun 210 opintopisteen tutkinnossa 100 opintopistettä saa valita ”mistä vaan”, voi opiskeli-
jan osaaminen jäädä pintapuoliseksi, jos ei ole osannut valita oikeita opintoja polulleen.
Valmistuuko uudesta opetussuunnitelmasta ammattitaitoisia asiantuntijoita, kun vastuu
opintojen suunnittelemisesta on kokonaan opiskelijalla ja valinnan varaa on viiden eri tut-
kinnon verran?

Uuden opetussuunnitelman vaikutusta opiskelijan sijoittamiseen ei voitu vielä tutkia, koska
koulutusuudistusta on takana liian vähän aikaa. Opinnäytetyön tutkimuksen pohjalta voi-
daan kuitenkin todeta, että Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma on opiskelijoij-
den keskuudessa koettu hyödylliseksi sijoittamisen kannalta. Koulutusohjelma on myös
antanut opiskelijoille valmiuksia lähteä sijoittamaan jo varhaisessa vaiheessa opintojaan.
Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelman ansiosta opiskelijat pääsevät sijoitus-
maailmaan sisään heti alussa, mikä on hyväksi opiskelijoiden sijoituspoluille, sillä mitä
aiemmin aloittaa sijoittamaan, sen parempi.

6.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja oma oppiminen

Tutkimuksen pätevyys eli valideetti kertoo, mittaako tutkimusmenetelmä sitä, mitä pitää-
kin. Tässä opinnäytetyössä kysely oli pätevä tutkimusmenetelmä, koska sillä saatiin koh-
deryhmän vastaukset mahdollisimman laajasti ja tarkasti. Tutkimusmenetelmän luotetta-
vuus eli reliabiliteetti on tärkeä osa työn arviointia. Reliabiliteetti ja valideetti yhdessä
määrittävät työn luotettavuuden. On tärkeää, että tutkimus on tarpeeksi suuri, vastauspro-
sentti on korkea ja kysymykset mittaavat oikeita asioita kattaen koko tutkimusongelman.
(Heikkilä 2014.)

Kyselyn luotettavuudessa esiintyi ongelmia, koska kaikki kysymykset eivät olleet pakollisia
vastata. Kaikilta vastaajilta ei siis saatu kaikkiin kysymyksiin vastausta. Kyselyssä ilmeni
kuitenkin ongelmaa vain yhden kysymyksen kohdalla, joka oli kysymys numero neljä. Nel-
jännen kysymyksen kohdalla sääntö oli muodostettu väärin, jolloin kysymyksestä ei tullut
pakollinen, jos vastasi kysymykseen kaksi ”Ei”. Neljänteen kysymykseen ei siis saatu kat-

tavaa vastausprosenttia, mutta kaikkiin muihin saatiin. Jos sama vastaaja vastaisi uudelleen kyselyyn, kyselystä saattaisi tulla eri vastaukset, mikä on luotettavuuden kannalta ongelma.

Myös vastausprosentti jäi hieman matalaksi, koska vain neljäsosa kohderyhmästä vastasi kyselyyn. Jos kyselyyn olisi saatu vastaamaan esimerkiksi puolet kohderyhmästä, kyselyn tulokset saattaisivat olla erilaisia. Kyselyyn on selkeästi vastannut aktiivisimmat opiskelijat, sekä mitä luultavimmin ne, joilla koulua on enemmän jäljellä, eli myöhempien vuosiluokkien opiskelijat. Kyselyn vastauksista saadaan kuitenkin melko kattava kokonaiskuva opiskelijoiden mielipiteestä, joista voidaan tehdä johtopäätöksiä. Kyselyn kysymykset kattavat koko tutkimusongelman, mikä kompensoi alhaista vastausprosenttia.

Oman oppimisen kannalta opinnäytetyö oli todella hyödyllinen tapa tutkia aihetta ja oppia lisää. Tietoperustan aiheet olivat tuttuja opinnoista ja oman osaamisen pääsi näyttämään tutkimuksen analysoinnin osalta. Mielenkiintoinen ja omakohtainen aihe auttoi motivoimaan työn tekoa. Työn tavoite on hyödyttää Haaga-Helias kurssien ja opintopolkujen kehittämisessä jatkossa parempaan suuntaan opiskelijoiden kannalta. Toivottavasti työ hyödyttää jatkossa rahoituksen opintojen sisällön suunnittelussa.

Lähteet

Becket M. 2012. How the Stock Market Works: A Beginner's Guide to Investment. 4. painos. Kogan Page. Lontoo.

Finanssialalle s.a. Rahastot. Luettavissa: <https://www.finanssialalle.fi/opintomateriaalit/finanssialan-perusteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/eri-sijoitusmuodot/rahastot.html>. Luettu 21.1.2022.

Finanssivalvonta 2021. Liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuus. Luettavissa: <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/tiedonantovelvollisuus/>. Luettu: 27.1.2022.

Hanni V. 2019a. Kirjallisuustehtävä. Liite 3. Luettu: 10.10.2021.

Hanni V. 2019b. Sijoittamisen perusteet -kurssin toteutussuunnitelma. Liite 4. Luettu: 10.10.2021.

Hanni V. 2019c. Sijoitussuunnitelma. Liite 5. Luettu: 10.10.2021.

Hanni V. 2019d. Veromessut -tehtävä. Liite 6. Luettu: 10.10.2021.

Heikinheimo H. 2017. Vakuutuskuoret: kannattaako kapitalisaatiosopimus tai sijoitusvakuutus? Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/60607/vakuutuskuoret-kannattaako-kapitalisaatiosopimus-tai-sijoitusvakuutus/>. Luettu: 16.2.2022.

Heikkilä T. 2019. Likviditeetti on riski, jonka sijoittaja huomaa vasta, kun on liian myöhäistä. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/159114/likviditeetti-on-riski-jonka-sijoittaja-huomaa-vasta-kun-on-liian-myohaista/>. Luettu: 20.1.2022.

Heikkilä T. 2014. Tutkimuksen luotettavuuden arviointi. Luettavissa: <http://www.tilastollisentutkimus.fi/7.RAPORTOINTI/TutkimuksenLuotettavuus.pdf>. Luettu: 15.2.2022.

Jallinoja N. 2021. Uusi opetussuunnitelma – opiskelija luo oman polkunsä työelämään. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/uusi-opetussuunnitelma-opiskelija-luo-oman-polkunsa-tyoelamaan>. Luettu: 5.10.2021.

Kinnunen N. 2021. Koulutusuudistuksen diaesitys ainejärjestöille. Liite 7. Luettu: 5.10.2021.

Kontkanen E. 2013. Pankkitoiminnan käsikirja. FINVA. Helsinki. E-kirja. Luettu: 12.1.2022.

Kuusinen E. 2021. Mitä eroa on osakesäästötillillä ja arvo-osuustillillä? Luettavissa: <https://www.inderes.fi/fi/mita-eroa-osakesaastotililla-ja-arvo-osuustililla>. Luettu: 16.2.2022.

Nasdaq Helsinki 2019. Pörssin säännöt. Luettavissa: <https://www.nasdaq.com/docs/P%C3%96RSSIN%20S%C3%84%C3%84NN%C3%96T%204.6.2019.pdf>. Luettu: 16.2.2022.

Nordea s.a. Säästäminen ja sijoittaminen. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/>. Luettu: 13.1.2021.

Nordnet s.a.a. ETF-rahastot. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/fi/markkina/etf>. Luettu: 25.1.2022.

Nordnet s.a.b. Sijoitusstrategiat. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/osakkeet/sijoitusstrategiat/>. Luettu: 21.1.2022.

Nordnet s.a.c. Sijoitusstrategiat – Matkalla massimaisteriksi. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/yleistietoa-saastamisesta-ja-sijoittamisesta/matkalla-massimaisteriksi/jakso-7/>. Luettu: 3.2.2022.

Oma Säästöpankki s.a. Kapitalisaatiosopimus. Luettavissa: <https://www.omasp.fi/fi/yrityksille/sijoittaminen/kapitalisaatiosopimus>. Luettu: 21.1.2022.

Sijoittaja.fi s.a.a. Allokaatio. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/hallitse-riskit-pienenna-riskia/allokaatio/>. Luettu: 16.2.2022.

Sijoittaja.fi s.a.b. Mikä on indeksi ja miten siihen voi sijoittaa? Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/36431/mika-on-indeksi-ja-miten-siihen-voi-sijoittaa/>. Luettu: 25.1.2022.

Sijoittaja.fi s.a.c. Mistä tuotto syntyy? Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/mista-tuotto-syntyy/>. Luettu 21.1.2022.

Sijoittaja.fi s.a.d. Laadi oma sijoitussuunnitelma. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/laadi-oma-sijoitussuunnitelma/>. Luettu: 21.1.2022.

Stenbacka J. 2020. Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat -kurssin sisältö ja tavoitteet. Liite 8. Luettu: 10.10.2021.

Suomen Pankki 2021. Vastuullinen sijoittaminen. Luettavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/suomen-pankki/vastuullisuus/vastuullinen-sijoittaminen/>. Luettu: 14.1.2022.

Surveymonkey.com s.a. Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen erot. Luettavissa: <https://fi.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/>. Luettu: 4.2.2022.

Vero.fi 2020. Kapitalisaatiosopimuksen verotus. Luettavissa: <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48548/kapitalisaatiosopimuksen-verotus2/#2-kapitalisaatiosopimus-sijoitusinstrumenttina>. Luettu: 16.2.2022.

Yleinen suomalainen asiasanasto 2021. Luettavissa: <http://finto.fi/ysa/fi/index>. Luettu: 28.9.2021.

Liitteet

Liite 1. Kysely - Sijoittamisen aloittaminen opiskeluaikana

1. Olitko kiinnostunut sijoittamisesta ennen opintojasi?
 - ☐ Kyllä
 - ☐ Ei
2. Aloititko sijoittamisen opintojesi aikana?
 - ☐ Kyllä
 - ☐ Ei
3. Jos Kyllä: Vaikuttiko opintojen sisältö sijoittamisen aloittamiseesi?
 - ☐ Kyllä
 - ☐ Ei
4. Jos Kyllä: Mikä kurssi sai sinut aloittamaan sijoittamisen?
 - ☐ Sijoittamisen perusteet
 - ☐ Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat
 - ☐ Muu: _____
5. Jos Ei: Mikä muu sai sinut aloittamaan sijoittamisen?
 - ☐ Lähipiiri
 - ☐ Media
 - ☐ Aiempi koulutus
 - ☐ Muu: _____
6. Kuinka mielestäsi Sijoittamisen perusteet -kurssi antaa valmiuksia ryhtyä sijoittamaan?
 - ☐ Hyvin
 - ☐ Keskiverrosti
 - ☐ Huonosti
7. Lyhyt perustelu vastauksellesi:
 - ☐ Avoin kenttä: _____
8. Milloin kävit ensimmäisen sijoittamisen kurssin opintojesi aikana?
 - ☐ 1. tai 2. periodi
 - ☐ 3. tai 4. periodi
 - ☐ 2. lukuvuosi
 - ☐ Muu: _____
9. Milloin aloitit sijoittamaan?
 - ☐ Ennen ensimmäistä kurssia
 - ☐ Ensimmäisen kurssin aikana
 - ☐ Pian ensimmäisen kurssin jälkeen
 - ☐ Myöhemmin

10. Koitko sijoittamisesi kannalta hyödylliseksi, että suuntautumisopinnot alkoivat varhaisessa vaiheessa opintoja?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

11. Jos olisi mahdollista...

- ☐ Kävisin sijoittamisen kurssveja aiemmassa vaiheessa opintojani
- ☐ Kävisin sijoittamisen kurssveja vasta myöhemmin opintojen aikana
- ☐ Pysyisin nykyisessä

12. Kuinka monta sijoittamisen kurssia olet käynyt opintojesi aikana?

- ☐ 1-2
- ☐ 3-4
- ☐ 5 tai enemmän

13. Onko Haaga-Helian kurssitarjonta auttanut sinua kehittymään sijoittajana?

- ☐ Kyllä, olen oppinut ja hyötynyt kurssista paljon
- ☐ Ei, olen opetellut opintojen ulkopuolella itsenäisesti

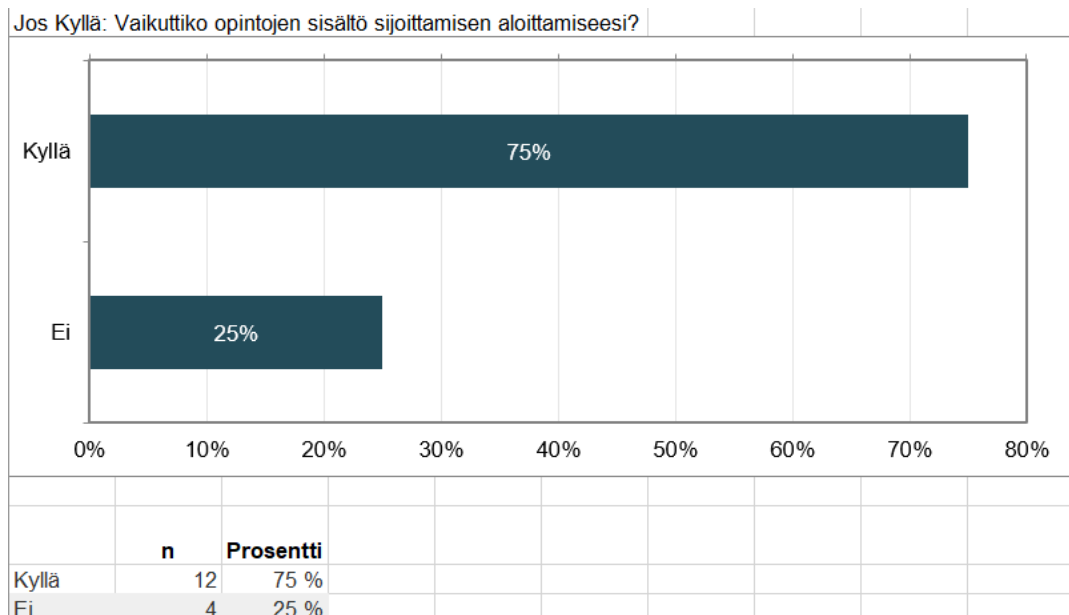
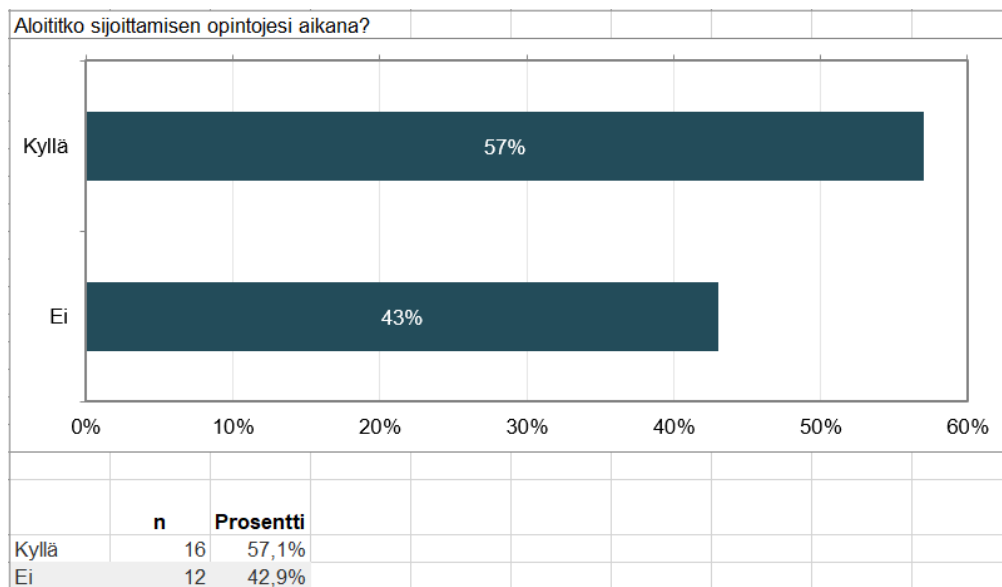
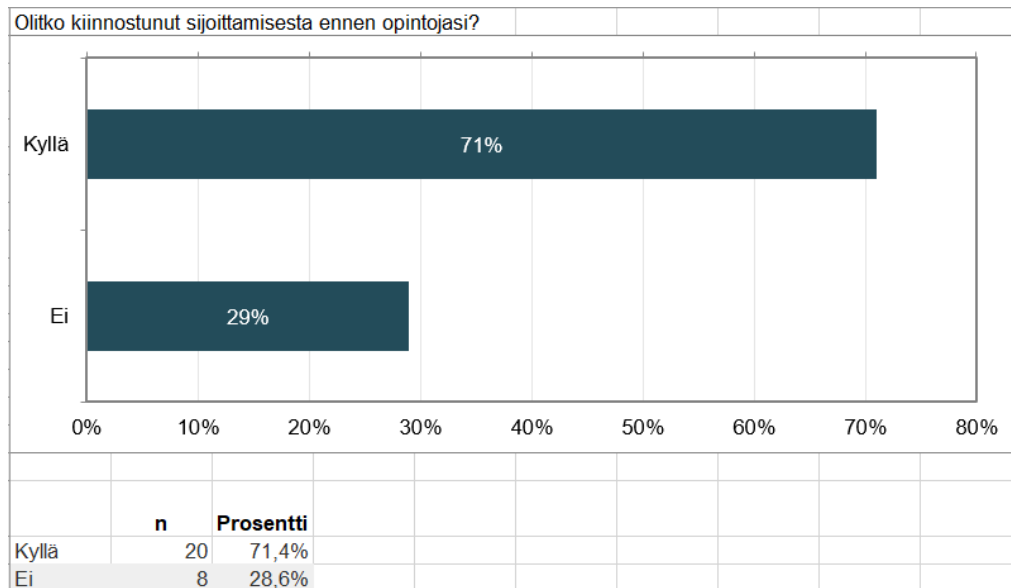
14. Jos Ei: Miksi?

- ☐ Tiesin jo ennestään enemmän kuin kurssilla opetettiin
- ☐ Kurssisisältö motivoi opettelemaan itse lisää, mutta kurssi itsessään ei riittänyt
- ☐ Muu: _____

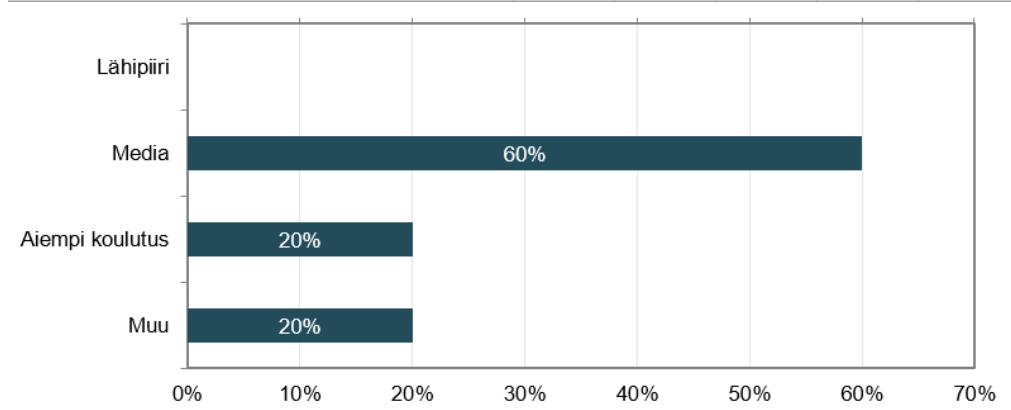
15. Tulevaisuuden kannalta..

- ☐ Koen saaneeni valmiuksia sijoittajana Haaga-Heliasta
- ☐ En koe, että koulutus vaikutti minuun sijoittajana

Liite 2. Kyselyn tulokset

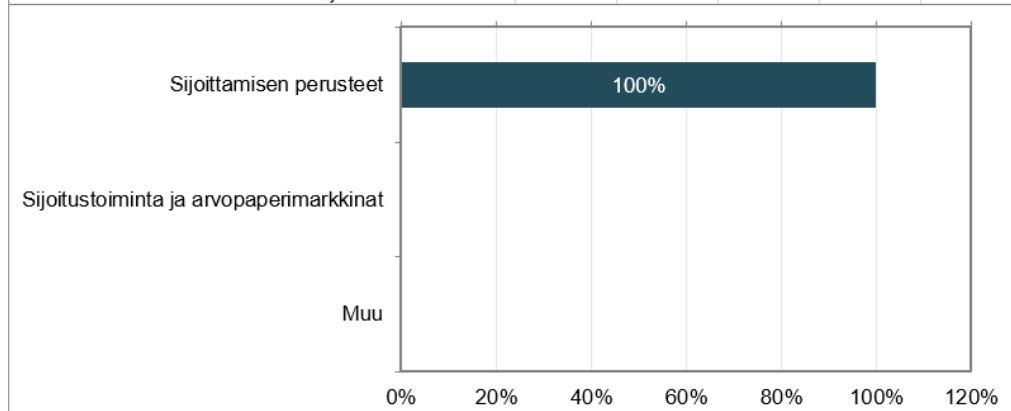

Jos Ei: Mikä muu sai sinut aloittamaan sijoittamisen?

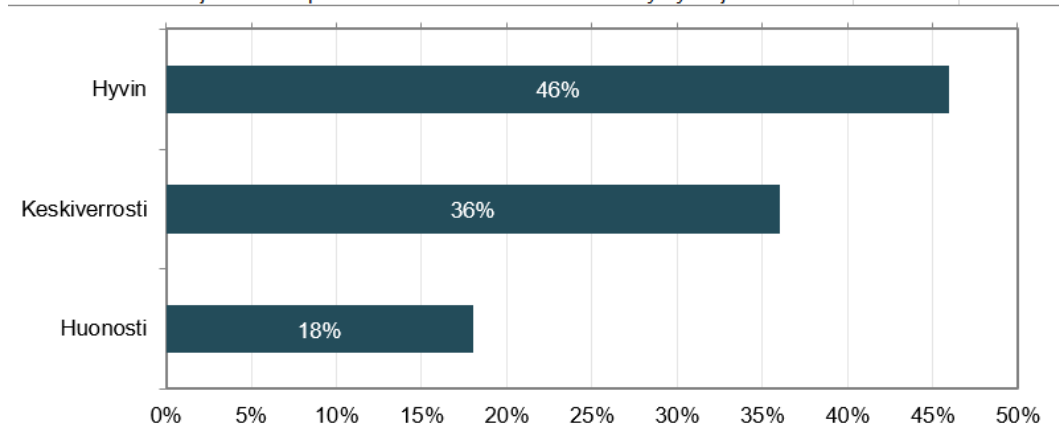
	n	Prosentti
Lähipiiri	0	0 %
Media	3	60 %
Aiempi kou	1	20 %
Muu	1	20 %

Mikä kurssi sai sinut aloittamaan sijoittamisen?

	n	Prosentti
Sijoittamises	12	100 %
Sijoitustoin	0	0 %
Muu	0	0 %

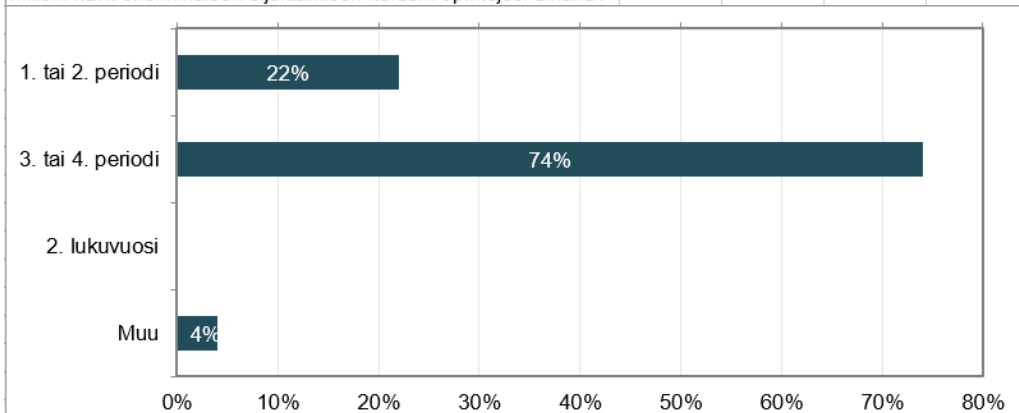
Kuinka mielestäsi sijoittamisen perusteet -kurssi antaa valmiuksia ryhtyä sijoittamaan?

	n	Prosentti
Hyvin	13	46,4%
Keskiverro	10	35,7%
Huonosti	5	17,9%

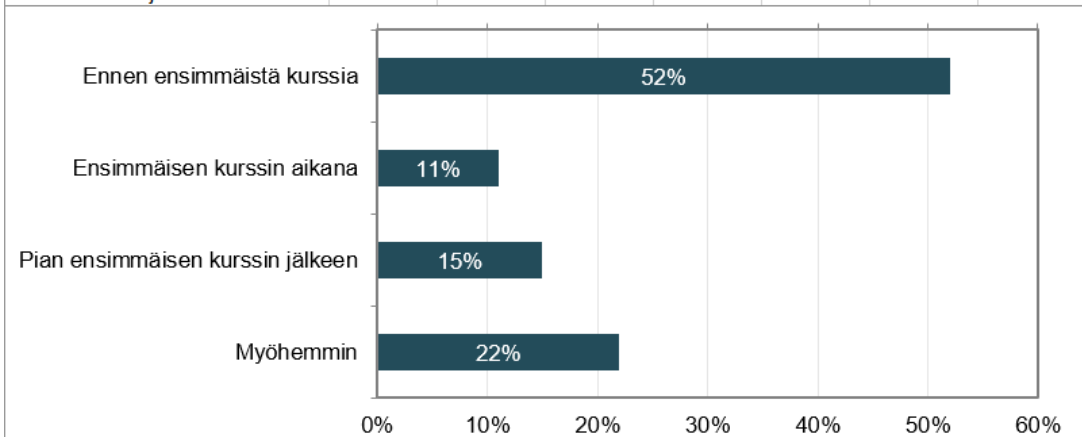
Kurssi antoi perustietoa sijoittamisesta
Pintaraapaisu eri sijoitusstyleista
Kurssilla käydään hyvin eri sijoittamisvaihtoehtoja, mutta ei kuitenkaan syvällisesti. Asia tuntuu jäävän pintaraapaisuksi
Kurssi antaa hyviä perustiedot melko laajasti eri vaihtoehtoista ja niiden sopivuudesta erilaisiin tilanteisiin ja tarkoituksiin. Se lisää uskallusta lähteä sijoittamaan ja varmuuden tunnetta siihen valintaan, että mihin kohteisiin lähtee sijoittamaan.
Sain kuulla monipuolisesti erilaisista tavoista sijoittaa.
Luennoilla kävi usean sijoittamismuodon ammattilaisia
Ihan ok. Kurssilla esiteltiin perusteet nimensä mukaisesti, jotka oli pääosin jo tiedossa. Kuitenkin uusia asioita tuli myös vastaan.
Kurssi antaa keskeisimpien kuvien siltä millaisia eri sijoittamisen muotoja on olemassa, mutta osake- tai rahastosijoittamisen aloittamista tulisi käydä tarkemmin läpi.
Sisältö oli hieman niukkaa.
Perustietoa sijoittamisesta. Itse tuli oppia, että miten ja missä.
Ei käyty konkreettisesti läpi miten sijoittaa
Kurssilla ei oikeastaan käyty läpi kuinka sijoittaa vaan pohdittiin itse omia strategioita ja suunnitelmia
Sijoittamista pohjustettiin hyvin ja eri sijoitusstyleista kerrottiin paljon, mutta se ei liittynyt itse sijoittamisen aloittamiseen. Finaa on pidetty huomattavasti edistyneempänä sijoittamisen suhteen kuin muita koulutusohjelmia, joten opetus on luultavasti ollut suunnitelmallista.
Sijoittamisen perusteissa käytiin hyvin, millä eri tavoilla voi sijoittaa. Olsin halunnut kuitenkin konkreettisen esimerkin vaikka, miten pääsee sijoittamaan osakkeisiin.
Perus juttu ei riitä.
Kurssi herättää mahdollisesti kiinnostuksen ja tarjoaa perus pohjan "sijoittamismaailman" ymmärtämiseksi. Kovinkaan laajaa tai monipuolista valmiutta se ei mielestäni tarjoa. Oma innostus tai kiinnostuksen herääminen ja sitä kautta oma tiedonhaku ovat avain.
Käy läpi sijoittamisen perusasiat. Toimi itselle myös ponnahduksena muihin sijoitusmateriaaleihin.
Kurssilla sai kattavaa tietoa mitä sijoittaminen on joten helppo aloittaa.
Ammattilaisten kertomukset henkilökohtaisista kokemuksista mutta myös yleiset tiedot antoivat paljon.
Kurssi antaa perusteet yksinkertaisesti liiketoiminnon osakemarkkinoilla.
Kurssi esitteli hyvin eri sijoittamisen osa-alueita, mutta ei keskittynyt tarpeeksi esim arvopapereihin ja trendeihin.
Jos sijoittamisen perusteet oli Fin18 Ville Hannin kurssi, niin: kurssi oli usean eri luennoitsijan myötä tehty kattavaksi, mielenkiintoiseksi ja helposti lähestyttäväksi. Kurssin tehtävät olivat relevantteja (oman sijoitussuunnitelman laatiminen).
Perusedellytys sijoittamiselle eli rahastoihin esimerkiksi
Ei lisättävää
Aion aloittaa sijoittamisen valmistumisen jälkeen koska opiskelijana rahat eivät ole riittäneet sijoittamiseen.

Milloin kävit ensimmäisen sijoittamisen kurssin opintojesi aikana?

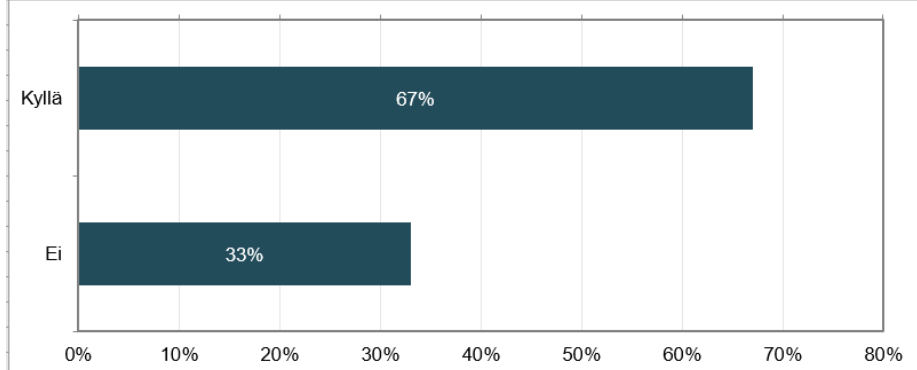
	n	Prosentti
1. tai 2. pe	6	22,2%
3. tai 4. pe	20	74,1%
2. lukuvuo	0	0 %
Muu	1	3,7%

Milloin aloitit sijoittamaan?

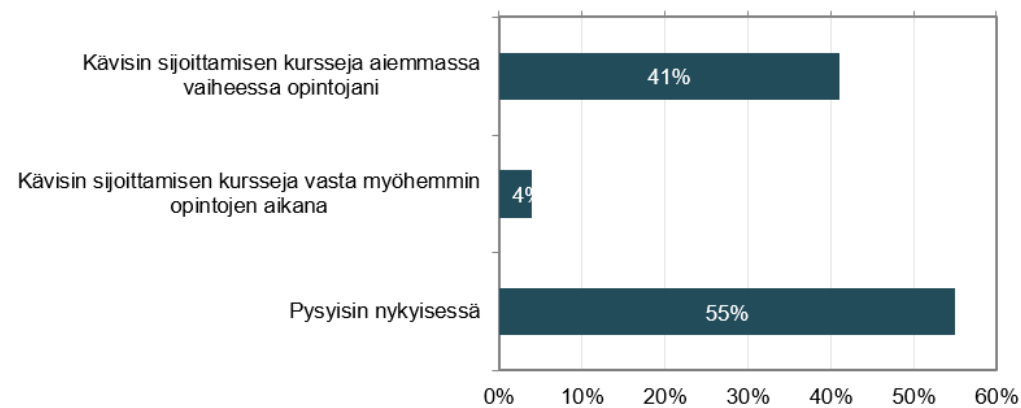
	n	Prosentti
Ennen ens	14	51,9%
Ensimmäis	3	11,1%
Pian ensin	4	14,8%
Myöhemm	6	22,2%

Koitko sijoittamisesi kannalta hyödylliseksi, että suuntautumisopinnot alkoivat varhaisessa vaiheessa opintoja?

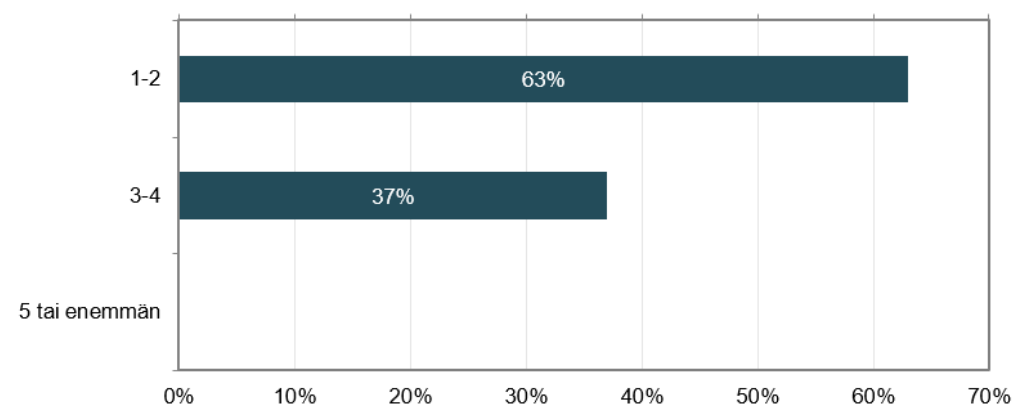
	n	Prosentti
Kyllä	18	66,7%
Ei	9	33,3%

Jos olisi mahdollista..

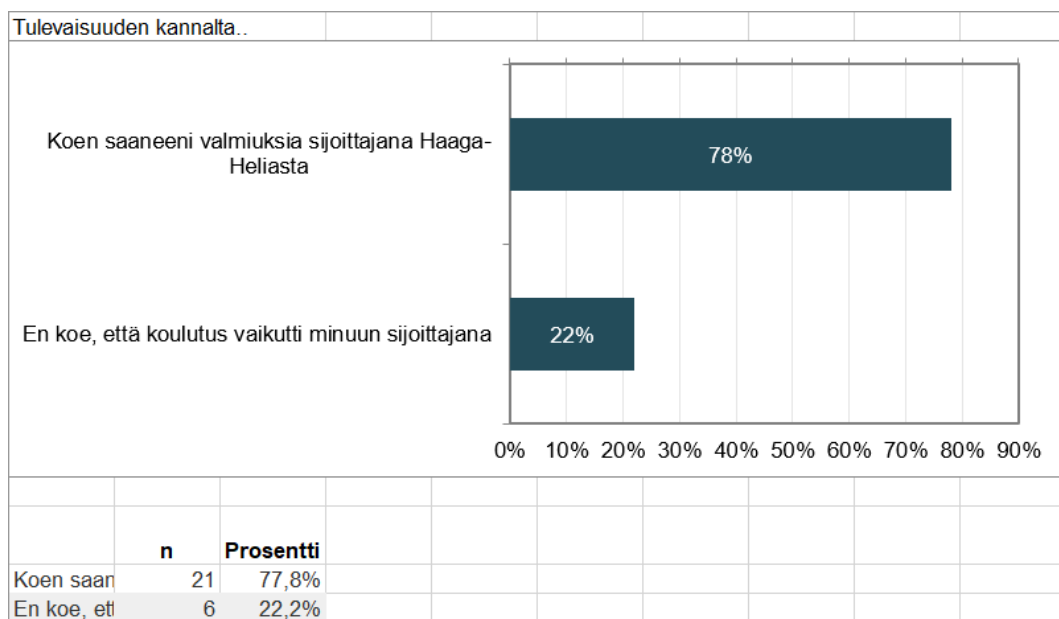
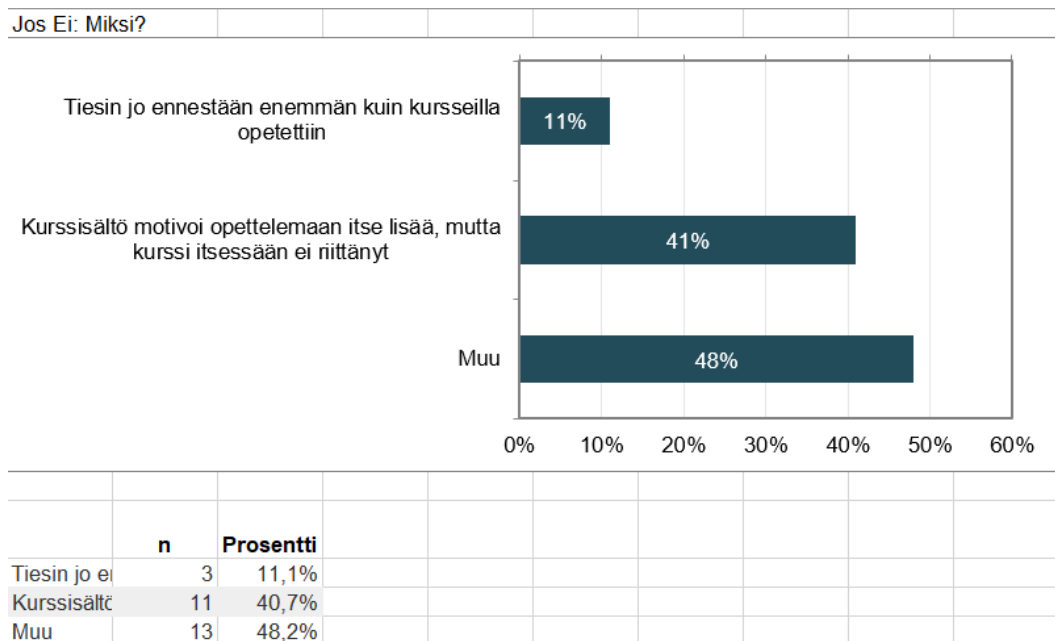
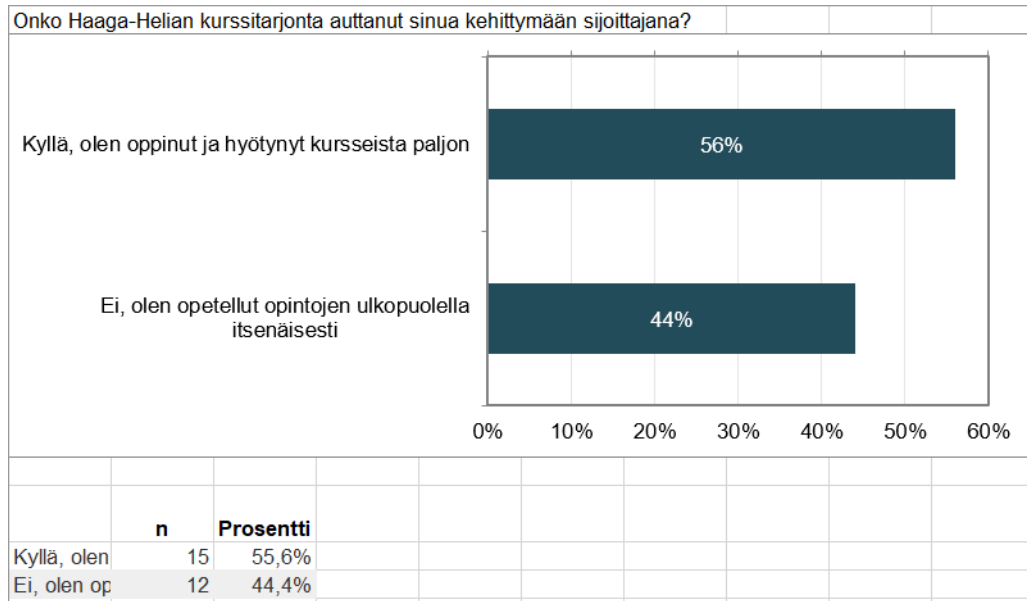

	n	Prosentti
Kävisin sijoittamisen kurssuja aiemmassa vaiheessa opintojani	11	40,7%
Kävisin sijoittamisen kurssuja vasta myöhemmin opintojen aikana	1	3,7%
Pysyisin nykyisessä	15	55,6%

Kuinka monta sijoittamisen kurssia olet käynyt opintojesi aikana?

	n	Prosentti
1-2	17	63 %
3-4	10	37 %
5 tai enemmän	0	0 %

Liite 3. Kirjallisuustehtävä

Sijoittamisen perusteet / Ville Hanni

Sijoittamisen perusteet - TEHTÄVÄ 2 (30% arvosanasta)

Sijoitusalan kirjallisuutta koskeva tehtävä

a) Valitse jokin itseäsi kiinnostava opintojakson teemaan liittyvä teos joko oheiselta esimerkkitililtä tai sen ulkopuolelta. Lue kirja ajatuksella. Kokoa omat johtopäätökset ja ajatukset teoksen annista kirjalliseen yhteenvetoon. Käsittele yhteenvedossa ainakin:

1. mikä oli teoksen tavoite(et) mielestäsi?
2. millaisen kuvan sait käsitellyistä sijoitusinstrumenteista ja markkinoista?
3. mitä sijoittajaryhmiä kirjan instrumentit/markkinat koskettavat?
4. mikä oli kirjan viesti sijoitussuunnittelusta ja -strategioista?
5. mitä lisätiedon lähteitä kirja tarjosi tiedon hakemiseen sijoittajille tai muutoin aiheesta kiinnostuneille ko. instrumenteista ja markkinoista?
6. löysitkö kirjasta itseäsi puhuttelevia vinkkejä?
7. vastasiko kirja sille asetettuihin tavoitteisiin?
8. miten tiivistäisit kirjan annin itsellesi ja muille?

Älä tee perinteistä kirjareferattia, vaan tiivis ja omakohtainen yhteenveto, joka peilaa vähintään mainittuja näkökulmia. Ajattele yhteenvetoa laatiessasi sellaista henkilöä, joka mahdollisesti harkitsee lukevansa saman kirjan ja tekee johtopäätöksiä yhteenvetosi pohjalta.

Yhteenveto luetusta kirjasta palautetaan viimeistään 20.3. Moodle:n verkko-oppimisympäristöllä olevaan tehtävän palautuskansioon.

Alta löydät esimerkkituettelon sijoitusalan kirjallisuudesta. Luettava teos on valittavissa myös esimerkkituettelon ulkopuolelta edellyttäen, että teos ei ole vanhempi kuin vuodelta 2005.

Esimerkkiluettelo kirjallisuustehtävää varten

- Paras Sijoitus (Marko Erola, Talentum 2011)

- Sijoita kuin guru, Karo Hämäläinen ja Jukka Oksaharju (2016)
- Vaurastu kuin Warren Buffett, Mika Hyttinen (2015)
- Puoli vuosisataa pörssin sisäpiirissä, Kim Lindström (2013)
- John C. Bogle
Common Sense on Mutual Funds:
New Imperatives for the Intelligent Investor
- Gregory Baer, Gary Gensler
The Great Mutual Fund Trap
- Dick Davis, The Dick Davis Dividend - Straight Talk on Making Money from 40 Years on Wall Street (2007)
- Säästäjästä sijoittajaksi - jokamiehen sijoitusopas (Mika Pesonen, Docendo 2011)
- Pääomaturvattu sijoittaminen (Sami Järvinen: Antti Parviainen Talentum Oy)
- Ammattimainen sijoittaminen (Kallunki - Martikainen - Niemelä, Kauppakaari 2007)
- Järkevän sijoittamisen perusteet (Anderson - Tuhkanen, Edita 2004)
- Miten sijoitan pörssiosakkeisiin, osa II (Saario, WSOY 2005)
- Miten sijoitan rahastoihin (Puttonen - Repo, WSOY 2007)
- Menesty osakesijoittajana (Lindström, Talentum 2005)
- Vaurastu arvo-osakkeilla (Lindström, Talentum 2007)
- Osakekeissien pauloissa - intohimona analyysi (Hyöty, Talentum 2006)
- Pääomarahastot ja niiden sijoitustoiminta (Hidén - Tähtinen, Talentum 2005)
- Sijoittajan käsikirja (Hämäläinen, Talentum 2005)
- Warrantti - jokamiehen johdannainen (Nelsky, WSOY 2004)
-
- A random walk down Wall Street (Burton G. Malkiel 2007)
- Common stocks and uncommon profits (Philip A. Fisher 2003)
- Stocks for the long run (Jeremy J. Siegel 2008)
- The intelligent investor (Benjamin Graham 1973)
- The Warren Buffett way (Robert G. Hagström 2005)

Liite 4. Sijoittamisen perusteet -kurssin toteutussuunnitelma

TOTEUTUSSUUNNITELMA

17.1.2019

Sijoittamisen perusteet (5 op)

Tavoite

Opiskelija perehtyy säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviin instrumentteihin, toimintaympäristöön ja palveluihin. Opiskelija hahmottaa eri instrumentteihin ja markkinoihin liittyvät riskitekijät sekä toimintaa ohjaavat pelisäännöt. Hän kykenee arvioimaan erilaisiin tarpeisiin soveltuvia tuotteita sekä toimimaan suunnitelmallisesti sijoitustoiminnassa.

Ajoitus

Lähiopetus periodilla 1 (17.1.2019 - 11.3.2019)
Veromessut 2019 -messut, vierailu 12.3. ja/tai 13.3.2019,
muista rekisteröityä:
<https://ssl.eventilla.com/attend/ngqGq>
Marina Congress Center, Helsinki

Paikat

HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, Pasila (Ratapihantie 13
00520 Helsinki)

Arviointi

1. Messutehtävä 40%
2. Kirjallisuustehtävä 30%
3. Sijoitussuunnitelma 30%

Opettajan rooli

Opettaja toimii luennoitsijana sekä konsultoivana luennoitsijana vieraiden luennoitsijoiden kanssa. Mikäli sinulla on kysyttävää aiheeseen liittyen tuntien ulkopuolella, niin voit varata ajan ja autan mielelläni.

Lähiopetuksen ohjelma/teemat

VIKKO 1

Kurssin lähtökohdat (2h)

- Opintojakson lähtökohdat
- Opintojakson tavoitteet
- Tehtävät, käytännön asiat

Sijoittamisen perusteet luento (2h)

- Oman allokaation rakentaminen
- Osakesijoittaminen

VIKKO 2

Aapeli Laitinen ja Dani Kettukangas, OP

- Sijoitusrahastot sijoituskohteena
- Sijoitusneuvojan työ

VIKKO 3

Ville Tiainen, Nordea

Joukkolainat luento (2h)

- Yrityslainat
- Strukturoidut sijoitustuotteet

VIKKO 4

Itsenäistä työskentelyä

VIKKO 5

Kari Kangas UB-luento 2h

- Metsä sijoituskohteena

VIKKO 6

Iiro Koivikko, Danske Bank 9-10.30

- Private banking luento
- Vakuutussijoitukset

Satu Mäkinen, Danske Bank 10.45-11.45

- Business support
- Back office
- Middle office
- Client support

VIKKO 7

Jaakko Savolainen Hamilton & Cooper properties 2h

- Asuntosijoittamisen idea
- Asuntosijoittajan strategia ja tavoitteet
- Miten käytännössä toimitaan?
- Rahastosijoittaminen asuntolain

VIKKO 8

Veromessut

<https://www.veronmaksajat.fi/ajankohtaista/Ajankohtaista/v erotapahtuma/>

Veromessut 10h+11h

Lisätietoja Ville Hanni, ville.hanni@haaga-helia.fi

Liite 5. Sijoitussuunnitelma

Sijoittamisen perusteet / Ville Hanni

Sijoittamisen perusteet - TEHTÄVÄ 3 (30%arvosanasta)

Oma sijoitussuunnitelman laadinta

Intensiiviviikon aikana oman sijoitussuunnitelman merkitys tavoitteellisen ja pitkäjänteisen sijoittamisen tukirankana nousi vahvasti esille. Sijoitussuunnitelma perustuu jokaisen omaan tilanteeseen, henkilökohtaisiin tavoitteisiin ja niihin työkimisen keinoihin. Suunnitelman sisältö on siten yksilöllinen.

Kuten intensiiviviikolla useassa yhteydessä todettiin, oma sijoitussuunnitelma kannattaa kirjoittaa auki paperille. Näin suunnitelma tulee paremmin jäsennehtyä ja sen toteutumista on helpompi säännöllisesti seurata. Lisäksi dokumentti toimii tiukoissa päätöstilanteissa "häilyvän mielen" hallinnan välineenä.

Laadi oma sijoitussuunnitelmasi hyödyntäen intensiiviviikon lähiopetuksen antia, sijoituskirjallisuutta ja saatavissa olevia muita lähteitä. Seuraavassa on tiivis - ei tyhjennävä - muistilista asioista, joita suunnitelman laadinnassa olisi hyvä ottaa huomioon. Se on esitetty vastausta etsivien kysymysten muodossa.

1. Miten oma elämäntilanteeni sopii säästämiseen ja sijoittamiseen? Miten voin säästää säännöllisistä tuloista ja muista varoistani?
2. Millainen olen sijoittajana? Mikä on riskinottovalmiuteni ja sietokykyni?
3. Mihin itse pyrin sijoittajana? Mitkä ovat omat tavoitteeni?
4. Mikä on oman sijoittamiseni aikajänne?
5. Mitkä ovat tuotto-odotukseni valitsemalleni sijoitusajalle ja mihin ne perustan? Mitä kustannuksia olen valmis sijoittajana kantamaan?
6. Mitkä sijoitusinstrumentit ovat ajateltavissa omassa tilanteessani ja miten allokoin sijoituksiani eri instrumentteihin?
7. Millä tavoin ja mistä tietolähteistä tulen seuraamaan sijoitusteni kehitystä?
8. Miten ja kuinka usein seuraan oman sijoitussuunnitelmani toteutumista ja mahdollisia muutostarpeita?
9. Mikä on oma varasuunnitelmani, jos/kun kaikki ei menekään alkuperäisen suunnitelman mukaisesti? (plan B / exit plan)
10. Missä määrin käytän sijoitussuunnitelman toteuttamisessa ja sen seurannassa ulkopuolista apua? Millä perusteilla valitsen tällaiset palveluntarjoajat?

Kirjaa laatimastasi sijoitussuunnitelmasta yhteenvedo, joka tiiviisti, mutta perustellen vastaa ainakin edellä olevin kysymyksiin. Tilaa yhteenvedolle on kahden A4:n verran. Jos olet jo aiemmin laatinut oman sijoitussuunnitelman ja toteutat sitä, voit käyttää tätä tehtävää oman suunnitelmasi "haastamiseen" eli kriittisesti läpikäydä suunnitelmasi ja tehdä siitä johtopäätöksiä yhteenvedossa.

Palauta yhteenvedo sijoitussuunnitelmasi opettajalle 20.3. mennessä Moodlen verkko-oppimisalustalla olevaan palautuskansioon. Palauttamaasi yhteenvedoa ei muiden tehtävien tavoin laiteta kenenkään muun nähtäville.

PS. Tässä tapauksessa sijoitussuunnitelman yhteenvedoa ei palautustapa huomioon ottaen ole tarpeen heti laminoida

Liite 6. Veromessut -tehtävä

Sijoittamisen perusteet / Ville Hanni

Sijoittamisen perusteet – TEHTÄVÄ 1 (40% arvosanasta)

Verot 2019 -messut

Alan johtava suomalainen sijoitustapahtuma, Veromessut 2019 järjestetään osoitteessa: Marina Congress Center, Katajanokanlaituri 6, Helsinki
Avoimena tiistaina 12.3.2019 klo 9.00 - 17.00 ja keskiviikkona 13.3. klo 9.00 - 17.00

Laajempi messuohjelma ja näytteilleasettajat ovat nähtävissä messusivustoilla.
<https://www.veronmaksajat.fi/ajankohtaista/Ajankohtaista/verotapahtuma/ohjelma/>.
Sinun tulee myös ilmoittautua messuille ko. sivuilta
<https://ssi.eventilla.com/attend/ngqGq>

Sijoittaminen ja säästäminen -opintojakson vaatimuksissa on messutapahtumaan osallistuminen vähintään toisena mainituista päivistä. Parhaan hyödyn laajasta messutapahtumasta saat tekemällä ennakko-suunnitelman niistä esityksistä, tietoiskuista ja puheenvuoroista, jotka aiot ehdottomasti kuulla. **Varauduthan siihen, että messuilla on säännöllisesti paljon väkeä – kannattaa siis olla ajoissa esityksissä!**

a) Laadi siis itsellesi etukäteen messupäivän suunnitelma, jonka tulee pitää sisällään:

- vähintään kahta yleistä arvopaperimarkkinoin, eri markkina-alueisiin tai markkinakehitykseen liittyvää markkinakatsausta tai puheenvuoroa (myös paneeli käy)
- vähintään kahta erilaista sijoitusinstrumenttia koskevaa tietoiskua tai puheenvuoroa (mieluiten muuta kuin lähiopetusviikoilla käsiteltyä)
- vähintään kahta eri pörssilistattua yhtiötä koskevaa tietoiskua tai puheenvuoroa.

Laadi siis suunnitelma itseäsi varten messupäivän aikatauluksi ja mieli ennalta, mitkä asiat itseäsi kiinnostavat valitsemisiasi esityksissä (milloin – missä – miksi).
Varasuunnitelmaa "plan B" kannattaa olla takataskussa täysinäisten salien varalle. Jätä toki sopivasti tilaa myös messutunnelman ja sijoitustuulien haistelulle!

b) Messutapahtuman jälkeen kerää ajatuksesi messuilla kuuntelemistasi esityksistä:

- mitä esitykset antoivat sinulle ja täytyivätkö odotuksesi?
- mitä kytkentöjä / linkkejä mieleesi tuli opintojakson lähiopetuksessa tai kirjallisuudessa läpikäytyihin teemoihin?

- jäikö sellaisia asioita "kutittamaan", joihin haluat hakea lisätietoa – mistä sitä haet jatkossa?

Dokumentoi ajatukset sekä muut messujen jälkeiset tunnelmat ja palauta messuyhteenvetosi opettajalle su 20.3. mennessä Moodien verkko-oppimisympäristöllä olevaan palautuskansioon.

Liite 7. Koulutusuudistuksen diaesitys ainejärjestöille

”Koulutusuudistus” / ”Educational reform”

Info 14.9.2021

Ainejärjestöt / Student associations

Niina Kinnunen

Infon tavoite / Aim of info

- Kertoa ”Koulutusuudistuksen” eli **opetussuunnitelmaudistuksen tilanteesta**
- **Kertoa alustavasti mitä tapahtuu syyslukukaudella 2021 ja vuonna 2022**
- **Kuulla** opiskelijoiden ajatuksia ja kysymyksiä

- Describe **the situation** of the ”Education Reform”, ie. the **curriculum reform**
- **Tell what will happen in the fall semester of 2021 and in 2022**
- **Hear** students' thoughts and questions

- Ensin suomeksi / First in Finnish
- Sitten englanniksi / Then in English

Projektista

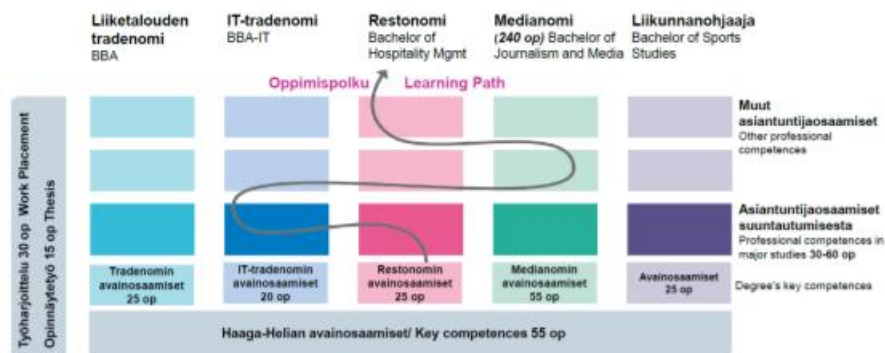
- Projektin 2019-2023
- Aiempi projektipäällikkö lopettanut työskentelyn Haaga-Heliassa
- Projektin **koordinoitiryhmä syksyllä 2021**
 - Prosessijohtaja syksyllä 2021 osaamisaluejohtaja Niina Kinnunen
 - Kehityspäällikkö Johanna Mutikainen ja assistentti Sari Mäkinen
- **Ohjausryhmä:** Minna Hiillos (pj), Matti Kauppinen, Salla Huttunen, Ari Hälikkä ja Katja Komulainen

"Koulutus uudistus" projektin tavoite

- Kehittää dynaaminen oppimisympäristö amk tutkintoa ja jatkuvaa oppimista varten vuosina 2019-2023.
- Tärkeimmät tulokset ovat
 - selkeät pääsykriteerit
 - yhteiset avainosaamisten opintojaksot tutkintojen välillä
 - oppimispolut tarjolla kaikille tutkinto-opiskelijoille, mikä mahdollistaa henkilökohtaiset oppimispolut
 - toimintamalli, joka tukee opetussuunnitelmien jatkuvaa päivittämistä
- **uusi opetussuunnitelma**, vain "yksi" opetussuunnitelma
 - Kaikki Haaga-Helian tutkinto-opiskelijat aloittavat tämän saman opetussuunnitelman
- Ei haeta enää koulutusohjelmaan, vaan **tutkintoon**

From 2022 onward degrees' structures are the same and new students can design their own learning path

Siirtyminen uuteen opetussuunnitelmaan

- Uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön vaiheittain vuosien 2021-2023 aikana:
 - **Elokuussa 2021** ensimmäiset uudet opiskelijat aloittaneet uuden opetussuunnitelman linjausten ja osaamistavoitteiden mukaisesti **liikunnanohjaajan tutkinnossa**
 - **Tammikuussa 2022** aloittavat suomenkieliset **liiketalouden (tradenomi)** ja **tietojenkäsittelyn (it-tradenomi)** tutkinnon opiskelijat uuden opsin mukaan
 - Yhteishaku 1-15.9.
 - **Elokuussa 2022** aloittavat uudessa opsissa
 - suomenkieliset **restonomi** ja **medianomi** tutkinnon opiskelijat
 - lähes **kaikki vieraskielisissä tutkinnoissa** opiskelevat
 - **Tammikuussa 2023** Aviation-tutkinto aloittaa uudella opsilla

Syksyllä 2021 projekti etenee

- Toimijoina mm.
 - koulutuksen palvelut (MyNet, HOPS)
 - tutkintojohtajat (tutkinnon kokonaisuus)
 - osaamisaluejohtajat ja osaamisalueyhmien opettajat (opintojaksot)
 - opinto-ohjaajat
 - viestintä
- Tutkintojen, jotka aloittavat elokuussa 2022, uuden opetussuunnitelman viimeistely
 - Medianomi
 - Restonomi
 - Vieraskielisten tutkintojen työstäminen:
 - Englanninkielinen tradenomi, it-tradenomi ja restonomi
 - Tutkintojohtajat ja Osaamisalueet (=opettajat) tiiviissä yhteistyössä

Viestintä

- MyNetiin tulossa Koulutusudistuksen "Q & A"
- Tiedote kaikille nykyisille opiskelijoille MyNetiin lokakuun alussa
- Lisätietoa kohdennetusti nykyisille koulutusohjelmille loka-marraskuussa (tutkintojohtajat)
- Hakutietojen päivittäminen tutkinnoittain ennen ensivalintaa

Haaga-Helian tutkinnot ja osaamisalueet

TUTKINNOT

IT-tradenomi, Antonius Camara
 Liikunnanohjaaja, Teppo Rantala
 Medianomi, Anne Leppäjärv
 Restonomi, Risto Kamavuo
 Tradenomi, Katja Komulainen
 ...
 Tradenomi ENG, Anne-Mari Karppinen
 IT-tradenomi ENG, Antonius Camara
 Restonomi ENG, Risto Kamavuo

OSAAMISALUEET (20)

Analytiikka ja kehittäminen, Tuula Korhonen
 Digitaaliset palvelut, Nina Kinnunen
 HR ja johtaminen, Heidi Thöman
 ICT ja liiketoiminta, Nina Kinnunen
 ICT-infra ja pilvipalvelut, Taina Lintä
 Journalismi, Anne Leppäjärv
 Juridiikka, Heidi Thöman
 Kielet ja kansainvälisyys, Merjaana Halsas
 Liikunta ja hyvinvointi, Outi Kangas-Korhonen
 Majoitus ja ravitsemislukitoiminta, Pekko Salo
 Markkinointi, Malin Lahdensuo
 Matkailuliiketoiminta, Kiti Häkkinen
 Myynti ja viestintä, Tuula Rytönen
 Ohjelmistokehitys, Taina Lintä
 Palveluliiketoiminta, Johanna Rajakangas-Tolsa
 Pedagogiikka, Mika Saranpää
 Talous ja rahoitus, Kirsi Aro
 Toiminnanohjaus, Tuula Korhonen
 Urheilu, Teppo Rantala
 Yrittäjyys, Hanna Vahtera

Liite 8. Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat -kurssin sisältö ja tavoitteet

Sijoituspalvelut

Tunnus: FIE4LK102
 Laajuus: 10 op
 Ajoitus: 4. tai 5. lukukausi
 Kieli: suomi
 OPS: HEL116
 Opintojakson taso: suuntautuminen (Raha ja talous)
 Opintojakson tyyppi: suuntautumisopinnot

Moduulin kuvaus

Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee arvopaperimarkkinoiden rakenteen ja toimintaperiaatteet sekä eri omaisuusluokkien keskeiset erot. Opiskelija tuntee eri sijoitustuotteiden kuten osakkeiden, joukkovelkakirjalainojen, sijoitusrahastojen sekä sijoitussidonnaisten vakuutus tuotteiden keskeiset ominaisuudet kuten riskisyyden, kustannusrakenteen ja tuottomahdollisuudet. Lisäksi hän tuntee sijoitusrahastojen toimintaperiaatteet ja eri rahastotyyppit sekä osaa hakea vertailuja varten rahastoja koskevaa informaatiota.

Opintojakson suoritettuaan opiskelija pystyy vertailemaan erilaisia sijoituskohteita sekä niiden soveltuvuutta, riskejä ja tuottoja sekä tuntee vertailuissa käytettävät keskeisimmät tunnusluvut. Hän pystyy vastaamaan sijoituskohteisiin liittyvissä peruskysymyksissä sekä osaa neuvoa erilaisissa säästämiseen ja sijoittamiseen liittyvissä asiakaspalvelutilanteissa. Opiskelija tiedostaa myös eri sijoitusvaihtoehtojen verotukseen vaikuttavat keskeiset ominaisuudet sekä verosuunnittelun mahdollisuudet sijoitustoiminnassa.

Opiskelija tuntee arvopaperimarkkinalainsäädännön keskeisen sisällön sekä muita arvopaperimarkkinoiden toimintaan kuten tiedottamiseen, arvopapereiden markkinointiin ja sisäpiirirekisterin sisältöön vaikuttavia sääntöjä ja määräyksiä. Lisäksi hän tietää Finanssivalvonnan oikeudet ja velvollisuudet sekä keskeiset toimintaperiaatteet arvopaperimarkkinoiden toiminnan sääntelyssä.

Opiskelija tuntee sijoituspalvelujen tarjontaan liittyvät vastuukysymykset. Hän tuntee myös sijoitustoimintaan liittyvät perhe- ja perintöoikeudelliset käsitteet ja pystyy ohjaamaan asiakasta hänen sijoitusvalinnoissaan huomioiden hänen kokonaistilanteensa

Moduulin osat

- A. Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat 5 op (FIE4LK102A)
- B. Arvopaperimarkkinoiden sääntely 5 op (FIE4LK102B)

Osaamistavoitteet ja arviointi

A. Sijoitustoiminta ja arvopaperimarkkinat (5 op)

Osaamistaso 1-2: Opiskelija

- tuntee arvopaperimarkkinoiden rakenteen ja toimintatavat
- tuntee eri omaisuusluokkien keskeiset ominaisuudet
- tuntee osakesäästämisen, rahastosäästämisen ja muut keskeiset säästämismahdollisuudet
- tuntee sijoitustoimintaan liittyviä riskejä
- osaa tehdä sijoitustoimintaan liittyviä päätöksiä eri taustatekijät huomioon ottaen

Osaamistaso 3-4: Opiskelija

- tuntee sijoitusrahastojen toimintaperiaatteet ja eri rahastotyyppit sekä osaa vertailla niitä
- osaa vertailla eri sijoitusvaihtoehtojen riskejä ja tuottomahdollisuuksia
- osaa laatia sijoitus suunnitelmia ja huomioida päätöksenteossa myös verotuksen
- tuntee sijoitustoimintaan liittyvät keskeiset tunnusluvut ja osaa soveltaa niitä käytännössä
- osaa kartoittaa sijoituspalveluita hankkivan asiakkaan sijoituskokemuksen ja tarjota hänelle sopivia sijoitusvaihtoehtoja

Osaamistaso 5: Opiskelija

- osaa analysoida eri sijoitusvaihtoehtojen tuottomahdollisuuksia
- osaa vertailla eri sijoitusvaihtoehtojen riskisyyttä
- osaa analysoida eri sijoitustuotteiden tunnuslukuja ja niiden kehitystä
- osaa hyödyntää verosuunnittelua sijoitustoiminnassa
- osaa analysoida sijoituspalveluita hankkivan asiakkaan kannalta sopivia sijoitusvaihtoehtoja ja laatia sijoitussuunnitelman
- osaa laatia yritykselle ehdotuksen pörssitiedottamisen säännöistä ja mediatyöskentelystä